

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Kateřina Petřů

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Využití středisek rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina pro cestovní ruch

Vedoucí bakalářské práce

RNDr. Blažena Gehinová

Autor

Kateřina Petřů

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina PETRŮ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Využití středisek rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina pro cestovní ruch**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat složky primární a sekundární nabídky cestovního ruchu ve zvoleném území. Na základě provedené analýzy potřeb a požadavků návštěvníků navrhnout nový produkt cestovního ruchu.

Metodický postup:

1. Studium teoretických východisek řešeného problému
2. Situační analýza území
3. Analýza potřeb a požadavků návštěvníků
4. Návrh optimální nabídky cestovního ruchu pro vybrané segmenty turistů

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Cíle a metodika. 3. Literární rešerše. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury. 8. Přílohy.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Využití středisek rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina pro cestovní ruch“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou na veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích.....

.....

Kateřina Petřů

Poděkování

Děkuji vedoucí práce RNDr. Blaženě Gehinové za odborné vedení při zpracování mé bakalářské práce. Rovněž děkuji těm, kteří mi ochotně pomáhali a poskytovali potřebné informace pro zpracování tématu.

OBSAH

1. Úvod	1
2. Cíle a metodika.....	3
3. Literární přehled.....	5
3.1. Vymezení cestovního ruchu	5
3.2. Cestovní ruch jako systém	6
3.3. Typologie cestovního ruchu	9
3.4. Trh cestovního ruchu	10
3.5. Produkt cestovního ruchu	12
3.6. Služby cestovního ruchu.....	13
3.7. Marketing a management v cestovním ruchu.....	13
3.8. Marketingový výzkum.....	15
4. Vymezení zkoumaného území v turistické oblasti Vysočina.....	16
4.1. Vymezení a charakteristika kraje Vysočina	16
4.2. Vymezení a charakteristika středisek rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina.....	17
5. Analýza složek primární nabídky ve střediskách rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina	18
5.1. Přírodní předpoklady	18
5.1.1. Geomorfologické podmínky	18
5.1.2. Klimatické podmínky.....	19
5.1.3. Hydrologické podmínky	20
5.1.4. Biologické podmínky.....	20
5.1.5. Ochrana přírody	21
5.1.6. Nejvýznamnější přírodní rezervace a památky chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy.....	22
5.2. Kulturně-historický potenciál	23
5.2.1. Městská památková zóna Nové Město na Moravě	23
5.2.2. Hrady a zámky	23
5.2.3. Muzea a galerie	24

5.2.4. Sakrální památky	25
5.2.5. Lidová architektura	25
5.3. Kulturně-společenský potenciál.....	26
5.3.1. Tradiční kulturní a sportovní akce	26
6. Analýza složek sekundární nabídky ve střediskách rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina	27
6.1. Základní turistická infrastruktura	27
6.1.1. Dopravní infrastruktura.....	27
6.1.2. Ubytovací zařízení	28
6.1.3. Stravovací zařízení.....	29
6.2. Doplnková turistická infrastruktura	29
6.2.1. Místní turistická informační centra	29
6.2.2. Sportovně rekreační zařízení.....	30
6.2.3. Kulturně společenská zařízení	32
7. Dotazníkové šetření.....	33
7.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	34
7.2. Profil návštěvníka střediska rekreace Nové Město na Moravě	43
7.3. Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	43
8. Návrh optimální nabídky cestovního ruchu	44
8.1. Návrh naučné stezky.....	45
9. Závěr	53
10. Summary	
11. Seznam použité literatury	
12. Seznam grafů, tabulek a obrázků	
13. Seznam příloh	
14. Přílohy	

1. Úvod

Cestování a cestovní ruch jsou aktivity, jejichž souhrn představuje jedno z největších světových ekonomických odvětví. Cestovní ruch je největším tvůrcem pracovních míst, jedním z největších exportních odvětví a významný stimulátor investičních aktivit. Cestovní ruch se za posledních pár desetiletí stal významným celosvětovým fenoménem, zejména jako důležitá součást tzv. průmyslu volného času. Jeho ekonomické, ekologické, sociální, politické, kulturní a mnohé další dopady jsou neoddiskutovatelnou součástí proměn dnešního světa. [1] S podobným pohledem na cestovní ruch se ztotožňuje Hesková a kol., kteří označili cestovní ruch za významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Každoročně představuje největší pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené. Je součástí spotřeby a způsobu života obyvatel zejména ekonomicky vyspělých zemí. [2]

V České republice má domácí cestovní ruch svou tradici, např. horskou turistiku, cestování za přírodními zajímavostmi a historickými památkami. Chalupaření a chataření jsou oblíbenou a velmi rozšířenou formou trávení volného času od 60. let minulého století, jejichž původ nalézáme v kořenech trampské rekreace v meziválečném období. Tento způsob rekreace byl určitou formou úniku od všedních věcí a vyvolán především omezenými možnostmi cestování do zahraničí. Před rokem 1989 byl pasivní i aktivní zahraniční cestovní ruch velmi omezený. Výjezdový cestovní ruch do západních zemí byl umožněn jen tomu, kdo získal devizový příslib, výjezdní doložky, souhlas zaměstnavatele atd. Po pádu železné opony došlo k výraznému nárůstu zahraničního cestovního ruchu. Zcela se změnil směr výjezdů v letním období. Cílem českých turistů se staly středomořské pláže Itálie, Španělska a Francie. V poslední době se však zvyšují nároky českých turistů na kvalitu poskytovaných služeb, je vyšší zájem o letecké zájezdy, o exotičtější země, o hotely vyšší kategorie. Pro platební bilanci státu má velký význam aktivní cestovní ruch, který zaznamenal velký nárůst a počet cizinců hlavně po roce 1994, kteří navštívili naši republiku. Vzhledem k tomu, že převažuje aktivní cestovní ruch nad pasivním cestovním ruchem, nebo-li počet příjezdů zahraničních

turistů je vyšší než počet výjezdů našich občanů do zahraničí, je saldo platební bilance aktivní. Předpokladem pro růst zahraniční návštěvnosti je zvyšování nabídky služeb, jejich kvality a propagaci. Důležité je nejen přilákání zahraničních turistů, ale také domácího obyvatelstva ke strávení volného času v různých oblastech naší země. Česká republika je zemí ležící v srdci Evropy, která vlastní mnoho zajímavých oblastí s využitím pro cestovní ruch. [13] Území, které bude řešeno, spadá do turistického regionu Vysočina. Jedná se o jednu z méně navštěvovaných oblastí České republiky. Střediska rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svatka se prezentují hlavně jako oblasti letního a zimního sportovního vyžití. Rozvojový potenciál cestovního ruchu v této oblasti spočívá v cykloturistice spojené s budováním dalších tras včetně doprovodných služeb, v běžeckém lyžování a zlepšování jeho infrastrukturní vybavenosti. A také zde existují předpoklady pro agroturistiku, kterou lze považovat za jednu z hlavních příležitostí rozvoje cestovního ruchu na většině území kraje Vysočina.

2. Cíle a metodika práce

Cílem bakalářské práce „Využití středisek rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina pro cestovní ruch“ je analyzovat vybranou oblast z pohledu cestovního ruchu, analyzovat významné přírodní, historické a kulturní turistické cíle ve střediskách rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka. To znamená provedení analýzy složek primární a sekundární nabídky cestovního ruchu ve vybrané oblasti a ukázat možné rozvojové tendence. Dalším cílem je zjištění potřeb a požadavků návštěvníků a na jeho základě navrhnout optimální nabídku cestovního ruchu, která má za úkol oslovit určitou skupinu návštěvníků v dané turistické oblasti.

Na začátku práce byly stanoveny tyto hypotézy:

- Převažujícím motivem návštěvy řešeného území jsou přírodní atraktivita.
- Většina turistů zde stráví pobyt po dobu jednoho až tří dnů.

Metodický postup bakalářské práce se skládá ze studia teoretických východisek řešeného problému, vytvoření situační analýzy území, dále provedení analýzy potřeb a požadavků návštěvníků a konečnou částí práce bude návrh optimální nabídky cestovního ruchu pro vybraný segment turistů.

Na počátku práce byl stanoven cíl práce a hypotézy. Na to navázal sběr primárních dat, která byla získána z terénního šetření prostřednictvím dotazníků. Prvním krokem bylo sestavení dotazníku, který obsahuje převážně uzavřené otázky s více možnostmi odpovědí. Cílem dotazníkového šetření bylo zjištění motivu návštěvy oblasti, délky pobytu, využití typu ubytovacích a stravovacích zařízení, jejich spokojenosti či nespokojenosti s jednotlivými službami. Výsledky tohoto šetření byly následně zpracovány a vyhodnoceny pomocí programu Microsoft Office Excel. Ke zpracování analytické části bylo nezbytné získání a zpracování dat ze sekundárních zdrojů. Důležitý zdroj informací představuje nejen odborná literatura, ale také i internetové stránky jednotlivých středisek, propagační materiály z informačního centra Nové Město na Moravě.

Další část práce je zaměřena na analýzu zkoumané oblasti. Prvním předpokladem bylo vymezení řešeného území. V analýze primární nabídky zkoumaného území se zjišťuje, jaké přírodní podmínky jsou v turistické oblasti a jak mohou být přínosné pro cestovní ruch, dále jakým kulturně - historickým a společensko - kulturním potenciálem disponuje oblast. V další části probíhalo zjišťování zázemí turistické infrastruktury cestovního ruchu ve zkoumané oblasti.

Potom další část bakalářské práce navazuje na výsledky dotazníkového šetření a analýzy složek primární a sekundární nabídky. Na základě těchto výsledků by měla být navrhována optimální nabídka produktu cestovního ruchu.

3. Literární přehled

3.1 Vymezení pojmu cestovní ruch

Vymezení pojmu cestovní ruch byla věnována pozornost již začátkem minulého století. V nejstarších dostupných pracích z tohoto období se jejich autoři snažili zejména o odlišení cestovního ruchu od širšího pojmu cestování. Z tohoto období stojí za zmínku názor Hermanna von Schullarda z roku 1910, který poukázal i na ekonomické aspekty cestovního ruchu. Cestovní ruch považoval za soubor operací zejména ekonomického charakteru, které se přímo vztahují na vstup, pobyt a pohyb cizinců vně i uvnitř určité země, města nebo regionu. [Hesková, 2006]

Významným mezníkem v procesu zkoumání cestovního ruchu bylo zpracování a publikování Všeobecné nauky cestovního ruchu švýcarskými autory W. Hunzikerem a K.Krapfem v roce 1942. Cestovní ruch definovali jako soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, pokud cílem pobytu není trvalý pobyt nebo výkon výdělečné činnosti. Na práci i definici těchto dvou autorů navázal švýcarský profesor C. Kaspar (1975), který cestovní ruch definoval jako souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování anebo pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení nebo zaměstnání. Tato definice se v 80. letech minulého století stala oficiální definicí Mezinárodního sdružení vědeckých pracovníků cestovního ruchu (AIEST). [Hesková, 2006]

Definice cestovního ruchu mívají několik složek. Obecně se cestovní ruch definuje jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností. Definice zní jednoduše, ale není plně výstižná. Nezahrnuje například lukrativní oblast služebních cest, kde hlavním smyslem cestování je práce, nikoli zábava. Je také nesnadné určit, jak daleko člověk musí cestovat nebo kolik nocí musí strávit mimo domov, abychom jej mohli považovat za turistu. Mnozí lidé nepovažují cestovní ruch ani za samostatné odvětví, ale za činnost, která je výsledkem služeb jiných odvětví, jako jsou ubytování, stravování a doprava. Jestliže výslovně jde o nějaký průmysl cestovního ruchu, pravděpodobně se skládá ze služeb pořadatelů zájezdů, tj. cestovních kanceláří a cestovních agentur a neexistoval

až do nástupu moderního cestovního ruchu založeného na souhrnné nabídce služeb. [Horner, Swarbrooke, 2003]

Výkladový slovník definuje cestovní ruch jako „aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času.“ [Pásková, Zelenka, 2002: 45]

Ján Oriška pohlíží na cestovní ruch jako na „soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest“. [Oriška, 2005: 5]

S cílem sjednotit názory na definování cestovního ruchu organizovala Světová organizace cestovního ruchu (WTO – World Tourism Organization, dnes UNWTO – United Nations World Tourism Organisation) v roce 1991 v kanadském městě Ottawa mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu definovala cestovní ruch jako „činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě“. [Hesková a kol., 2006: 10]

Tyto jednotlivé definice tudíž vylučují z pojmu cestovní ruch:

- pravidelné (služební) cesty do zahraničí,
- cesty v rámci místa trvalého bydliště,
- migrace obyvatel.

3.2 Cestovní ruch jako systém

Hesková a kol. říkají, že „cestovní ruch je otevřený a dynamický systém, který tvoří dva podsystemy, a to subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu včetně vzájemných vazeb.“ [Hesková a kol., 2006: 12]

Subjekt cestovního ruchu reprezentuje účastník cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. Je nositelem poptávky a spotřebitelem produktu cestovního ruchu.

Z hlediska statistiky je účastníkem cestovního ruchu cestující označený jako návštěvník, turista nebo výletník.

Objektem cestovního ruchu je všechno, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Jde o přírodu, kulturu, hospodářství apod. Objekt cestovního ruchu je tak nositelem nabídky. Tvoří ho cílové místo, podniky a instituce cestovního ruchu. [Hesková a kol., 2006]

Cílové místo představuje středisko cestovního ruchu, region nebo stát jako cestovní cíl. Často je používán zkrácený termín destinace. Pojem destinace však nemusí souviset výhradně s cestovním ruchem. [Hesková a kol., 2006]

Region cestovního ruchu je vymezen jako homogenní region cestovního ruchu. Území relativně homogenní z hlediska předpokladů pro realizaci cestovního ruchu, typů atraktivit cestovního ruchu, dostupností a úrovní infrastruktury cestovního ruchu. *Rekreační oblast* představuje území se službami cestovního ruchu nebo ucelený komplex zařízení nabízející větší počet rozmanitých zařízení, služeb a činností sloužících k ubytování návštěvníků, jejich zábavě, sportovním aktivitám, léčení a jiným potřebám. [Pásková, Zelenka, 2002]

Středisko cestovního ruchu představuje lokalitu nabízející relativně komplexní infrastrukturu cestovního ruchu, umožňující tak účastníkovi cestovního ruchu realizaci variantních kombinací forem cestovního ruchu a vyznačující se proto zvláště vysokou intenzitou cestovního ruchu. *Rekreační středisko* je místo vybavené pro rekreaci, často specializované na určitý typ rekreace (sportovní pobyty, rekreace u vody, zimní rekreace apod.). [Pásková, Zelenka, 2002]

Pojem *destinace* má v turismu větší rozsah než je tomu v běžném životě. Destinace je představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivity) místa nebo oblasti. Atraktivity destinace tak představují podstatu destinace a hlavní motivační stimul návštěvnosti destinace. [Palatková, 2006]

Destinace nabízí služby jako ubytování, stravování, sportovní aktivity a zábava. Za nejmenší možnou destinační jednotku je považován resort. [Palatková, 2006] Resort

je místo či menší oblast navštěvovaná s cílem trávení volného času, zábavou, odpočinku, sportovních a dalších aktivit. [Jakubíková, 2009]

Podle definice WTO je „*destinace* cestovního ruchu místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh“. [36]

Potenciál cestovního ruchu je souhrnná hodnota všech předpokladů cestovního ruchu, oceněných na základě bodovací škály, snížená o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu, zejména o špatný stav složek životního prostředí jako je nízká kvalita vzduchu. [Pásková, Zelenka, 2002]

Cílové místo musí mít vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch, který se označuje i jako *primární nabídka*. Potenciál cestovního ruchu není v prostoru rozmístěn rovnoměrně a s ohledem na svojí jedinečnost může mít místní, regionální, celostátní až mezinárodní význam. Umožňuje naplnit cíle (motivy) účasti na cestovním ruchu (oddych, zdraví, poznávání, společenská komunikace apod.). Prostředkem dosažení tohoto cíle je různorodá infrastrukturní vybavenost, která se označuje jako *sekundární nabídka*. Jde o podniky, zařízení a instituce cestovního ruchu, které umožňují návštěvníkům cílového místa přechodně se ubytovat, stravovat a vykonávat různé rekreační, sportovní, kulturní a jiné aktivity typické pro cestovní ruch. [Hesková a kol., 2006]

Primární nabídka cestovního ruchu z pohledu Királ'ové zahrnuje „základní složky produktu „*destinace cestovního ruchu*“, a to přírodní, kulturně-historický a kulturně-sociální potenciál.“ [Királ'ová, 2003: 40] *Primární nabídka* představuje především rekreační prostor, který je vymezen přírodními i uměle vytvořenými podmínkami. [Jakubíková, 2009]

Atraktivita cestovního ruchu je zajímavá součást přírody a přírodních podmínek (klíma, jeskyně, krajinná scenérie atd.), sportovní, kulturní, společenská nebo jiná událost, které přitahují účastníky cestovního ruchu. Lze ji dělit na přírodní a společenské, na hmotné a nehmotné, na atraktivitu mezinárodního, národního a místního významu, na atraktivitu s potenciálem nižších řádů a vyšších řádů. [Pásková,

Zelenka, 2002] Swarbrooke (1995) rozdělil návštěvnické atraktivity do skupin podle jejich sběrných oblastí. První skupinou jsou vyloženě lokální atraktivity. Do druhé skupiny patří ty, které mají regionální dosah, například menší tématické parky. Relativně málo jich má sběrnou oblast velikosti celého státu a jsou to obvykle firmy s vedoucí postavením na trhu. [Horner, Swarbrooke, 2003]

A *sekundární nabídka* podle Királové jsou „prostředky ke splnění uvedených tužeb a očekávání. Tvoří ji turistická supra a infrastruktura, všeobecná infrastruktura.“ [Királová, 2003: 42] *Sekundární nabídku* zabezpečuje uspokojení sekundárních potřeb klientů. Tvoří ji turistická suprastruktura, infrastruktura (MTZ) a všeobecná infrastruktura. [Jakubíková, 2009] Turistická *suprastruktura* zahrnuje ubytovací a hostinská zařízení, vytváří podmínky pro využívání primární nabídky cestovního ruchu a dlouhodobý pobyt návštěvníka v destinaci. Turistická *infrastruktura* zahrnuje mnoho institucí. [Királová, 2003]

3.3 Typologie cestovního ruchu

Podle Heskové a kol. „specifikovat cestovní ruch jen ve všeobecné rovině by bylo nedostačující z důvodu, že v každodenní praxi se projevuje v různých druzích a formách, které se neustále vyvíjejí a obohacují v závislosti na poptávce účastníků cestovního ruchu a technicko-technologických možnostech nabídky. *O druzích cestovního ruchu* hovoříme tehdy, když za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme motivaci jejich účastníků, tj. účel, pro který cestují a pobývají přechodně na cizím místě. *O formách cestovního ruchu* mluvíme, když jako základ posuzování cestovního ruchu vezmeme různé příčiny, které ho ovlivňují a důsledky, které přináší.“ [Hesková a kol., 2006: 21]

Druhy cestovního ruchu vyjadřují motivy podle převažujících zájmů, které vedou obyvatele k účasti na cestovním ruchu. [Holeček, Mariot, Střída, 2005] Druhů (typů) cestovního ruchu může být v závislosti na zvolených kritériích celá řada. Podle místa se bude jednat o domácí či zahraniční, podle času o krátkodobý nebo naopak dlouhodobý, podle způsobu organizace o skupinový nebo individuální atd. [Foret, Foretová, 2001]

Rekreační cestovní ruch je realizovaný ve vhodném prostředí s cílem odpočinku, reprodukce a zlepšení fyzické a psychické kondice.

Sportovní cestovní ruch, kdy jde nejen o vlastní sportovní aktivity, ale i pasivní diváctví na sportovních akcích.

Poznávání přírody v podobě návštěv přírodních rezervací, národních parků, specifickým typem je *ekoturistika*, vedoucí k takovému chování v přírodním prostředí, jež ho co nejméně ohrožuje. [Foret, Foretová, 2001]

Formy cestovního ruchu rozlišují jeho různé kvalitativní charakteristiky. [Holeček, Mariot, Střída, 2005] *Formy cestovního ruchu* vycházejí ze zaměření cestovního ruchu na uspokojování určitých konkrétních potřeb účastníka, tj. z poptávkově orientované definice cestovního ruchu. Potřeby účastníků cestovního ruchu mají specifikovaný charakter a odlišují se od jiných potřeb několika specifickými znaky. Členění na formy cestovního ruchu nepředstavuje skutečně pojmovou klasifikaci, ale tvoří pouze obchodní, pracovní nebo propagační označení. Při rozlišování tzv. forem cestovního ruchu se vždy zdůrazňuje určitý prvek, ať už je to věk, způsob dopravy, motiv účasti apod. [Petrů, 1999]

3.4 Trh cestovního ruchu

Zvláštností trhu cestovního ruchu je, že se na něm uskutečňuje prodej zboží i prodej služeb. Jedna část prodeje se realizuje výlučně na trhu cestovního ruchu a nabízejí ji specializované podniky cestovního ruchu (cestovní kanceláře, cestovní agentury, hotely, turistická střediska aj.). Druhá část prodeje je předmětem realizace trhu jako celku (obchody, banky, pojišťovny atd.). [Jakubíková, 2009]

Trh cestovního ruchu tvoří podniky cestovního ruchu různých velikostí od globálních společností po malé podnikatelské organizace místního významu. Národní trhy zahrnují: trh směřující dovnitř, trh směřující ven a domácí trh. Trh cestovního ruchu se skládá z:

- prodejců zájezdů (cestovních agentur) a cestovních kanceláří (touroperátorůi)
- dopravních společností
- komerčních ubytovacích zařízení,

- stravovacích zařízení,
- návštěvnických atraktivit,
- zábavních parků. [Hesková a kol., 2006]

Podle Zdenky Petřů se trh cestovního ruchu skládá z:

- turistických atraktivit, tj. prostoru vhodného pro realizaci cestovního ruchu,
- nabídky a poptávky po službách cestovního ruchu,
- věcné struktury nabídky, tj. produktů a služeb cestovního ruchu a jejich kvality,
- reálných příjmů obyvatelstva a cen,
- materiálně-technické základny cestovního ruchu,
- infrastruktury jako doplňku materiálně-technické základny. [Petřů, 1999]

Segmentace trhu znamená rozdělení zdrojového trhu destinace do relativně homogenních skupin (cílových trhů destinace) podle společných charakteristik (věk, vzdělání, národnost, zájem o určitý produkt, zájmy, názory...). V současné době se provádí segmentace méně často podle klasických třídících mechanismů a naopak je patrná snaha uplatňovat nové přístupy zaměřené na tzv. multiopčního klienta. U něj není možné zcela jednoznačně vymezit homogenní skupiny, jelikož klient konzumuje služby příležitostně podle situace a bez dodržení norem a struktur. [Palatková, 2006]

Prvotním segmentačním znakem zdrojového trhu je sklon k cestování, který poměřuje počet cestujících osob na území státu, regionu nebo jinak vymezené skupině a k celkovému počtu obyvatel státu, regionu. „Vyšší sklon k cestování mají lidé s vyšším vzděláním a příjmem, lidé žijící ve městech, s jedním nebo více automobily.“ Podle Goodalla se nejvyšším sklonem k cestování vyznačují mladí lidé bez dětí, rodiny s dětmi a senioři. [Palatková, 2006]

Vědci se dlouhá léta snaží vyprodukovat typologie turistů a jejich chování. Sociolog Cohen dělí turisty na 4 následující typy - organizovaný masový turista, individuální masový turista, turista - průzkumník (objevitel), turista – tulák. Smith identifikoval sedm typů turistů – objevitelé, elitní turisté, nekonvenční turisté, neobvyklí turisté, nastávající masoví turisté, masoví turisté, charteroví turisté. [Horner, Swarbrooke, 2003]

3.5 Produkt cestovního ruchu

Nejnáměji definoval produkt Kotler, podle něj je produktem „cokoli, co lze nabídnout trhu k prozkoumání, získání, užívání nebo ke spotřebě a co může uspokojit nějakou potřebu nebo požadavek. Mohou to být hmotné předměty, služby, osoby, místa, organizace a myšlenky. [Horner, Swarbrooke, 2003: 154]

Produkt je nepochybně jádrem veškerého marketingu cestovního ruchu, služeb pro využití volného času, ubytovacích a stravovacích služeb. Produkty cestovního ruchu, služeb pro využití volného času, ubytovacích a stravovacích služeb mají ve svém mixu výrobek/služba proměnlivý obsah hmotných a nehmotných prvků. [Horner, Swarbrooke, 2003]

Hesková a kol. pod pojmem *produkt cestovního ruchu* míní „vše, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a má schopnost uspokojit potřeby návštěvníků a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. Jedná se o soubor hlavně služeb, které produkuje a nabízí cílové místo (primární nabídka) a podniky a instituce cestovního ruchu (sekundární nabídka).“ [Hesková a kol., 2006: 96]

Podle výkladového slovníku se *produktem cestovního ruchu* rozumí „souhrn veškeré nabídky soukromého či veřejného subjektu podnikajícího v cestovním ruchu nebo cestovní ruch koordinujícího. Jedná se o zboží (suvenýry, knižní průvodce, mapy apod.) či služby (ubytování, stravování, doprava, služby průvodců apod.), specifickým znakem služby je osobní poskytování, nemožnost skladovat služby, omezená životnost, častá je platba předem za produkt, který není možné předem vyzkoušet.“ [Pásková, Zelenka, 2002: 225]

Agentura CzechTourism definuje *produkt cestovního ruchu* jako „obchodovatelnou nabídku zajištění programu a potřeb nebo služeb pro jeho uskutečnění (včetně nebo s možností variantního výběru). Produktem domácího cestovního ruchu jsou dlouhodobé i krátkodobé programy sportovní, kulturní, odborné, tématické.“ [18]

3.6 Služby cestovního ruchu

Služba je činnost, kterou může jedna strana nabídnout straně druhé, je naprosto nehmotatelná a nevytváří žádné nabyté vlastnictví. [Jakubíková, 2009]

Podle Orišky „*služby cestovního ruchu* představují činnosti nehmotného charakteru, jejichž výsledkem je buď individuální, nebo společensky užitečný efekt. Individuální efekt, který je obvykle součástí cíle účasti na cestovního ruchu, může mít různorodý charakter podle zvolené formy účasti (např. rekreační, kulturní apod.). Společenský efekt zpravidla podmiňuje nebo umožňuje dosažení individuálního efektu (např. služby související s udržováním čistoty veřejných prostranství atd.). Struktura služeb, jimiž se uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu, je různorodá a uspokojuje dvě skupiny potřeb. Jde jednak o primární – cílové potřeby účastníků cestovního ruchu (např. potřeba odpočinku, sportovního vyžití apod.), jednak potřeby sekundární – realizační, které podmiňují efektivní uspokojování cílových potřeb (např. potřeba přepravy do cílového místa, přenocování atd.).“ [Oriška, 1999: 6]

Hesková a kol. říkají, že „*služby* jsou rozhodující součástí produktu cestovního ruchu. Představují heterogenní soubor užitečných efektů určených na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu.“ [Hesková a kol., 2006: 99]

Jelikož *služby cestovního ruchu* jsou různorodé, tak je možné je klasifikovat z více hledisek. Oriška je klasifikuje podle „významu spotřeby účastníků cestovního ruchu na služby základní a doplňkové. Do základních služeb se zařazuje přemístění účastníků cestovního ruchu z místa jejich trvalého bydliště do rekreačních prostorů a zpět a služby spojené s pobytem v rekreačním prostoru (dopravní služby, služby ubytovací a stravovací). Doplňkové (komplementární) služby jsou spojeny s využíváním atraktivit, vlastností charakteristických pro konkrétní rekreační prostor, např. sportovně - rekreační služby, společensko - kulturní služby apod. [Oriška, 1999: 7]

3.7 Marketing a management v cestovním ruchu

Význam cestovního ruchu je v poslední době stále více spojován s přímým rozvojem regionů. Jednou z nových disciplín, které mohou nastartovat regionální rozvoj, je aplikace *destinačního managementu a marketingu*. [Hesková, 2006]

Mnoho lidí si pod pojmem marketing představí pouze prodej a reklamu. Kotler pojem *marketing* vysvětluje jako „společenský a manažerský proces, jehož prostřednictvím uspokojují jednotlivci a skupiny své potřeby a přání v procesu výroby a směny produktů a hodnot.“ [Kotler a kol., 2007: 39]

Odlišnostmi mezi *marketingem* výrobků a služeb se zabývali vědečtí teoretici. Rusten a Carson (1985) uvádějí, že základní rozdíly mezi marketingem zboží a služeb jsou ve skutečnosti, že zboží se vyrábí, kdežto služby se prodávají. Judd (1968) například identifikoval vlastnosti, které odlišují služby od výrobků. Patří mezi ně skutečnosti, že služby nelze skladovat a že distribuční kanály služeb, pokud nějaké existují, jsou krátké. [Horner, Swarbrooke, 2003]

Úspěšný *marketing destinace* je založen na úspěšné realizaci marketingového plánu, provedeného jak na národní úrovni jako celku, tak i na úrovni subjektů privátního a veřejného sektoru, které úzce spolupracují s organizací destinačního marketingu na národní úrovni. Organizace destinačního marketingu je nenahraditelná ve své roli propagace identity a image destinace jako celku, protože většinou žádný z privátních subjektů nemůže tímto způsobem zemi nebo region zastupovat. [Palatková, 2006]

Propagace destinace pouze soukromým sektorem zakládá tzv. efekt černého pasažera, protože z propagace profitují i subjekty, které se na propagačních aktivitách neúčastnily. [Palatková, 2006]

Managementem destinace rozumíme soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v destinaci za účelem dosažení jeho udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti na trhu. [Kiráľová, 2003]

Trend *managementu destinací* směřoval v posledních desetiletích od tzv. politického managementu destinací, charakteristického pro sedmdesátá léta, přes management destinací chápaný jako prosté zázemí pro obchodní organizace až k prosazování managementu destinace jako aktivního činitele vytváření a realizace obchodu. [Palatková, 2006]

Společnost (organizace) *destinačního managementu* jako organizací zaměřenou na řízení destinace a prosazení destinace a jejích produktů na trhu. Realizuje záměry destinačního managementu. Organizace je zaměřena na vývoj a aktivní prodej hlavních

produktů, koordinuje a řídí tvorbu produktů cestovního ruchu, cenovou politiku a aktivní prodej destinace. [Hesková, 2006]

3.8 Marketingový výzkum

Různí autoři používají různé definice *marketingového výzkumu* a obsahu celého výzkumného procesu. Autor knihy *Moderního marketingového výzkumu* Roman Kozel spatřuje rozdíly mezi nimi především v hloubce členění jednotlivých fází výzkumného procesu, přičemž se všichni autoři shodují na logické návaznosti jednotlivých stádií a zároveň uznávají, že sice jednotlivé výzkumy mají více či méně odlišný průběh, ale lze provést určité zobecnění. [Kozel a kol., 2006]

Kotler (2001) definuje *marketingový výzkum* jako systematické určování, shromažďování, analyzování a vyhodnocování informací týkajících se určitého problému, před kterým firma stojí. Svobodová (1994) pak například dodává, že se jedná o cílevědomý proces, který směřuje k opatření určitých konkrétních informací, které nelze získat jinak. [Kozel a kol., 2006: 48]

Primární informace jsou původní údaje, které musí být teprve shromážděny pro specifický účel. Jsou získávány prostřednictvím našeho vlastního výzkumu a slouží výhradně nebo především potřebám tohoto výzkumu. K jejich sběru většinou využijeme jednu ze tří metod – pozorování, dotazování nebo experiment. [Kozel a kol., 2006]

Smyslem *dotazování* je zadávání otázek respondentům. Jejich odpovědi jsou podkladem pro získání požadovaných primárních údajů. Vybraní respondenti, kteří budou dotazováni, musí odpovídat cíli a záměrům výzkumu. [Kozel a kol., 2006]

4. Vymezení zkoumaného území v turistické oblasti Vysočina

4.1 Vymezení a charakteristika kraje Vysočina

Kraj Vysočina leží v centrální části České republiky. Velmi často v propagačních brožurách či informačních materiálech je kraj Vysočina nazýván „zeleným srdcem“ České republiky pro jeho centrální polohu a také proto, že patří mezi ekologicky nejzachovalejší oblasti. Na severovýchodě sousedí s Pardubickým krajem, na severozápadě se Středočeským krajem a na jihozápadě s Jihočeským krajem. Jihovýchodní hranici má společnou s krajem Jihomoravským. Podle velikosti jeho rozlohy se řadí na páté místo v České republice, ale z hlediska hustoty osídlení patří mezi nejméně zalidněný. Od sousedních krajů se odlišuje členitostí území, vyšší nadmořskou výškou a řídkým osídlením. Viz příloha¹.

Kraj Vysočina však zaujímá významnou pozici nejenom v rámci republiky, ale také celé střední Evropy. Přes její území vedou důležité mezinárodní komunikace, zejména dálnice D1 a železniční trať Berlín-Praha-Vídeň.

Území vtiskla nezaměnitelnou podobu Českomoravská vrchovina, která u nás patří mezi oblasti s nejzachovalejší přírodou. Charakter vrchoviny mají především Žďárské vrchy, které se rozkládají v její severovýchodní části a také Javořícká vrchovina s nejvyšším vrcholem Javořicí (837 m n. m.) v jihozápadní části kraje. Ostatní části kraje mají spíše ráz pahorkatiny, z níž vyčnívají jednotlivé vrcholy bez hřebenů.

Do severní části kraje Vysočina zasahuje Chráněná krajinná oblast (CHKO) Žďárské vrchy s celkovou rozlohou 715 km² a Chráněná krajinná oblast Železné hory (284 km²). Na území kraje existují také čtyři národní přírodní rezervace. [22]

Je to kraj drsný, krásný, plný proměn a romantiky. Co se týče přírodních krás, najdete je tu všude a ve všech podobách. S každou roční dobou se tu otvírá ráj vyznavačů aktivního pohybu. Svědčí o tom hustá síť značených tras pro cyklisty i pěší, vodní plochy pro milovníky vodních sportů, rybolovné revíry a v zimě hustá síť běžeckých stop.

4.2 Vymezení a charakteristika středisek rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina

Zkoumané území spadá do turistického regionu Vysočina a do stejnojmenné turistické oblasti. Jde o území rozprostírající se na severovýchodě kraje Vysočina při hranici s turistickým regionem Východních Čech.

Města Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka leží ve východní části Českomoravské vrchoviny. Nové Město na Moravě se nachází v jižní části oblasti Žďárských vrchů, kde vytváří přirozenou bránu do velice atraktivní turistické oblasti České republiky. Nové Město na Moravě je relativně dobře dopravně dostupné, neboť tudy prochází významná silniční komunikace I/19 Havlíčkův Brod – Kunštát. Město leží 10 km na východ od Žďáru nad Sázavou, do jehož okresu z administrativního hlediska spadá. Sněžné a Svratka jsou menší obce okresu Žďár nad Sázavou, ležící severně od Nového Města na Moravě ve střední části chráněné krajinné oblasti Žďárských vrchů. Vzdálenost mezi Novým Městem na Moravě a Sněžným je 12 km, mezi Svratkou, nacházející se na stejnojmenné řece poblíž hranic Pardubického kraje, a Novým Městem na Moravě je 23 km. Viz příloha².

Střediska rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka jsou horská střediska se zimní a letní rekreací. V kraji Vysočina mají výjimečné postavení z hlediska zimní sezóny, protože jde o lyžařskou oblast celostátního významu, která má tradici v pořádání mezinárodních závodů. Nové Město na Moravě je známo jako centrum běžeckého lyžování, kde se konají závody mistrovství světa Zlatá lyže.

Díky přírodním podmínkám, čistému ovzduší, historickým i přírodním krásám, turistickým i cyklistickým trasám a možnostem koupání i lyžování jsou rekreační střediska Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka ideální oblastí pro letní i zimní rekreaci.

5. Analýza primární nabídky ve střediskách rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svatka v turistické oblasti Vysočina

Pro severovýchodní turistickou oblast Vysočina existují velmi příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Je to dáno na jedné straně turistickým potenciálem krajiny, která vytváří množství atraktivních zákoutí, pohledů a příležitostí pro různé typy turistických výletů v létě i v zimě, na druhé straně množstvím historických kulturních památek, které jako výsledky úsilí minulých generací doplňují obraz krajiny a dodávají jí neopakovatelný výraz. Jedinečná kulturní krajina jako výsledek přetváření přírodní krajiny tvůrčí lidskou prací, akcentovaná přírodními výtvoři a architektonicky významnými stavbami, je hlavní atraktivitou přitahujícím návštěvníky do regionu.

5.1 Přírodní předpoklady

Rozvoj cestovního ruchu v území je závislý na předpokladech, kterými lokalita disponuje. Tyto předpoklady jsou buď vyjádřeny atraktivitou místní přírody a krajiny, nebo kulturně-historickými pozoruhodnostmi. Přírodní předpoklady mají časově relativně neměnný, tj. trvalý charakter a patří k rozhodujícím činitelům atraktivity určitého území. Přírodní atraktivita je dána geomorfologickými, klimatickými, hydrologickými a biologickými podmínkami. [14]

5.1.1 Geomorfologické podmínky

Hornosvratecká vrchovina v severovýchodní části kraje Vysočina se vyznačuje, zejména v údolí řeky Svatky, velmi členitým reliéfem s hlubokými údolími. Severní část Hornosvratecké vrchoviny zaujímají Žďárské vrchy, chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy, která se rozkládá se na 715 km² v nadmořských výškách od 490 do 836 m. viz. příloha³. Najdeme zde mnoho rulových skalních útvarů modelovaných mrazovým zvětráváním, nejvyšším je vrchol Devět skal s nadmořskou výškou 836 m. Křižanovská vrchovina zaujímá největší část Vysočiny. Vytváří oblouk, který začíná

na jihu, táhne se přes střed a končí na východě kraje. Nejvyšším vrcholem je Harusův kopec s výškou 741 m n. m. Pro Křižanovskou vrchovinu je charakteristický mírně zvlněný reliéf a rozsáhlé plošiny s hluboce zaříznutými údolními některých řek, například Oslavy a Jihlavy. [23]

Reliéf je vhodný pro středně náročnou pěší turistiku a cykloturistiku.

5.1.2 Klimatické podmínky

Klimatické podmínky jsou významným faktorem realizace cestovního ruchu. Podnebí severovýchodní turistické oblasti má typické znaky pro Českomoravskou vysočinu. Nejchladnější podnebí je na severu a směrem na jih se stává teplejším.

Hluboké lesy, které jsou typické pro oblast zájmového území, udržují dlouho sněhovou pokrývku, a proto jsou důležitým hydrografickým činitelem v dané oblasti.

Klimaticky patří Žďárské vrchy k chladnějším, vlhčím a značně větrným územím. Průměrná roční teplota se pohybuje kolem 6°C. Nejteplejším měsícem je červenec s průměrnými měsíčními teplotami kolem 18°C, nejchladnějším leden s průměrnými měsíčními teplotami -3 až -4°C. Průměrný roční úhrn srážek se obvykle pohybuje v intervalu 650-875 mm, přičemž v polohách nad 800m n. m., dosahuje 1100mm. Ve vyšších polohách stoupá podíl horizontálních srážek a v inverzních situacích v zimním období se tvoří námraza poškozující lesní porosty. Sněhová pokrývka leží v CHKO Žďárské vrchy v průměru od začátku listopadu do začátku dubna. Dosahuje obvykle do výšky 35 cm, ve vrcholových partiích Žďárských vrchů může výjimečně přesáhnout i 100 cm. [39]

Severovýchod turistické oblasti Vysočina je vzhledem k podnebí vhodný jak pro letní, tak i pro zimní cestovní ruch. V letních měsících je oblast ideální pro cykloturistiku, pěší turistiku i pro rekreaci u vody (rybník Medlov, Sykovec, Zuberský, Velké Dářko a další). V zimních měsících severovýchodní oblast nabízí vhodné podmínky pro zimní sporty, jako je běžecké a sjezdové lyžování. Avšak základní podmínkou pro rozvoj běžeckého lyžování je dlouhé období se souvislou a dostatečně vysokou sněhovou pokrývkou. Právě v posledních letech byly zimní sezóny ovlivněny mírnou zimou.

5.1.3 Hydrologické podmínky

Zájmovým územím probíhá významné evropské rozvodí, které odděluje úmoří Severního a Černého moře. Nejvýznamnějším tokem je řeka Bobrůvka, pramenící v nadmořské výšce 720 m n. m. Bobrůvka se jižně od Nového Města na Moravě stéká s Libochůvkou a dohromady vytváří řeku Loučku. Severní část mikroregionu odvodňuje řeka Fryšávka. Obě řeky jsou významnými pravostrannými přítoky řeky Svatky. Řeka Svatka pramení v nadmořské výšce 760 m n. m. a protéká obcemi Moravské Křižánky a Krásné. Na řece Svatce byla vybudována vodní nádrž Vír, která je významnou zásobárnou pitné vody. V nádrži Nové Mlýny v nadmořské výšce 170 m n. m. se vlévá řeka Svatka do Dyje. [13]

K tradičním prvkům přírodního rekreačního potenciálu patří vodstvo. Rekreace u vody a vodní turistika jsou jednou z významných forem cestovního ruchu, která je však z důvodu vlivu klimatických faktorů orientována na letní sezónu. V severovýchodní turistické oblasti Vysočina, jsou pro rekreační účely využívány z neznámějších rybníků Velké Dářko, Medlov, Sykovec, Zuberský a Milovský rybník. U rybníků se nachází větší či menší rekreační střediska, kempy a je zde možnost dalšího sportovního vyžití jako jsou tenisové kurty, volejbalová hřiště a hřiště pro děti.

5.1.4 Biologické podmínky

Flóra a vegetace jsou podmíněny polohou území v nejvyšších polohách Českomoravské vrchoviny.

Nové Město na Moravě je centrem chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. Krajina Novoměstska je členitá a přechází z mírné sníženiny přes ploché hřbety až k hlavnímu hřebeni Žďárských vrchů. Charakteristickým typem lesní vegetace vyšších poloh oblasti jsou smrkové bučiny, jejichž dřevinnou skladbu tvoří buk lesní, smrk ztepilý a jedle bělokorá. Zvláště cenná jsou společenstva rašelinišť a vlhkých rašelinných luk s významným výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin. Rostliny a jejich seskupení vtiskují této oblasti charakteristický ráz. Vyskytují se zde vzácné a chráněné druhy rostlin, jako je např. vstavač májový, všivec lesní i bahenní, šafrán bělokvětý, měsíčnice vytrvalá, rosnatka okrouhlolistá, kosatec žlutý, oměj šalamounek, pětiprstka žežulník, vemeník dvoulistý. Z chráněných druhů živočichů se

v oblasti vyskytuje mlok skvrnitý, čáp černý, datel černý, sýc rousný, kulíšek nejmenší, krkavec velký, lejsek malý, rejsek horský, hraboš mokřadní a řada dalších. Dále zde žije jelení zvěř, rozšířená je srnčí a černá zvěř. [39]

Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy nabízí 4 naučné stezky, které mají za úkol seznámit návštěvníky s přírodními zajímavostmi, ale také i s místní flórou a vegetací.

5.1.5 Ochrana přírody

CHKO Žďárské vrchy představují velký potenciál pro rozvoj rekreace cestovního ruchu v dané oblasti. Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy o rozloze 715 km² byla zřízena v roce 1970 výnosem Ministerstva kultury na území okresů Žďár nad Sázavou, Chrudim, Havlíčkův Brod a Svitavy. Hranice této chráněné krajinné oblasti tvoří zhruba čtyřúhelník. Nejvyšší nadmořské výšky dosahuje centrální hřbet Žďárských vrchů. Vrchol Devíti skal (836 m) je druhým nejvyšším bodem Českomoravské vrchoviny. Nejnižším místem je údolní dno Svatky u Jimramova, jehož nadmořská výška je 490m.

Posláním chráněné krajinné oblasti je zachování harmonicky vyvážené kulturní krajiny s významným zastoupením přirozených ekosystémů. V jejím krajinném rázu se pod zalesněnými hřbety Žďárských vrchů prolínají pole a louky s osnovou dřevinné vegetace i malebně začleněnými rybníky. K nejcennějším segmentům náleží zejména rašeliniště a další mokřadní společenstva. Typickým krajinným prvkem oblasti jsou rovněž rulové skalní útvary vytvořené na zalesněných hřbetech Žďárských vrchů a mozaika rozptýlené dřevinné vegetace s remízky a kamenicemi v zemědělsky využívané krajině. Z turistického hlediska zajímavými lokalitami jsou rybník Velké Dářko (na jeho západním břehu se nalézají rašelinná ložiska) a Žákova hora (jde o typickou ukázkou původního charakteru a složení lesů vyšších poloh Českomoravské vrchoviny). [39]

5.1.6 Nejvýznamnější přírodní rezervace a památky chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy

CHKO Žďárské vrchy představuje pravděpodobně nejmalebnější chráněnou krajinnou oblast v naší zemi a nabízí řadu přírodních památek a rezervací, které jsou turistickými cíli pro pěší turistiku a některé i pro cykloturistiku. Sportem provozovaným v nejcennějších územích CHKO je horolezectví. K nejvíce využívaným terénům patří Drátník a Čtyři palice, bez omezení je možno lézt na Vávrově skalce, Rozštípené skále a na některých útvarech Devíti skal, Malínské skály a Milovských Perníček. Například uvádím jen některé z nich:

Národní přírodní rezervace Žákova hora - je významným geodetickým bodem. Rezervace slouží kromě zachování genofondu jako důležitý objekt vědeckého výzkumu zákonitostí vývoje lesa a tvoří jádro biocentra územního systému ekologické stability s nadregionálním významem. Pro návštěvníky zde byla vybudována naučná stezka ochrany přírody Žákova hora. [38]

Přírodní rezervace Čtyři palice - mrazovým zvětráváním vznikly tři mohutné skalní bloky, nazývané Čtyřpaličatá skála, Děvín a Tvrz, na něž navazuje nižší skalní hřeben Opomenutá. Podle puklin jsou na jejím vrcholu zformovány čtyři výrazné bloky - lidově „Palice“. Na skalách je kromě vyznačených turistických přístupů povolena i horolezecká činnost na Čtyřpaličaté skále a na západní stěně Tvrze. [38]

Přírodní památka Devět skal - je nejvyšší vrchol Žďárských vrchů a druhý nejvyšší vrchol celé Českomoravské vrchoviny. Název je odvozen od skalního labyrintu, který je tvořen třemi dlouhými hřebeny s devíti věžemi a třemi malými věžičkami. Jednotlivé skalní hřebeny, vysoké 12 až 20 metrů, mají místy charakter skalního města. Skalní útvar je turisticky zpřístupněn. [38]

Přírodní památka Drátenická skála – vrcholový skalní útvar byl zformován do podoby mohutné skalní hradby s charakteristickými prvky mrazového zvětrávání rulových hornin. Nejvyšší z vrcholů Sokol dosahuje výšky 35 m. Na balvanitých sutích kolem skal se zachoval fragment přírodě blízkých lesních porostů smrkových bučin. Skalní útvar je vzhledem k blízkosti rekreačních lokalit enormně turisticky i horolezecky využíván, a často tak dochází k nevratnému poškozování přírody. [38]

Přírodní památka Pasecká skála - představuje skupinu tří skalních útvarů, které se jmenují Omšelý hřeben, Vyhlídka a Pernštejn. Zvláště vrchol Vyhlídka si své jméno opravdu zaslouží, protože nabízí nádherný panoramatický výhled do okolí. Při dobré viditelnosti můžete v dálce zahlédnout i nejvyšší horu Jeseníků Praděd. [38]

Přírodní památka Zkamenělý zámek - skalní útvar na okrajovém hřbetu Borovského lesa je turisticky zpřístupněn. V okolí skal jsou nadále ještě patrné zbytky valů a příkopů středověkého opevnění. Archeologické nálezy svědčí i o přechodném využívání skal k úkrytu ještě v pozdějších dobách. Horolezecká činnost je povolena na vyznačených úsecích. [38]

5.2 Kulturně-historický potenciál

Kulturně-historický potenciál destinace tvoří uměle vytvořené, lokalizované složky produktu. Patří sem ty atraktivity cestovního ruchu, které svou hodnotou přitahují určitý okruh návštěvníků. Kulturně-historický potenciál tvoří hrady a zámky, muzea, skanzeny, rezervace lidové architektury, sakrální památky, městské památkové rezervace, národně-historické památky, zábavní a tématické parky. [6]

5.2.1 Městská památková zóna Nové Město na Moravě

Zachovalé historické jádro Nového Města na Moravě tvoří městskou památkovou zónu. Historický střed města tvoří 3 náměstí a přilehlé uličky. Náměstí lemují domy s renesančními, barokními i klasicistními prvky. Mezi nejzajímavější objekty ve městě patří zámek z 2. poloviny 16. století, budova staré radnice s věžičkou z roku 1555 a renesanční dům čp. 97. Uprostřed náměstí se nachází kostel sv. Kunhuty, jehož fasádu vyzdobil sgrafity, znázorňující výjevy ze Starého i Nového zákona, malíř Karel Němec ve 30. letech 20. století. [15]

5.2.2 Hrady a zámky

Severovýchod turistické oblasti Vysočina nedisponuje významnou nabídkou hradů a zámků. Za zmínku zde stojí především *novoměstský zámek*, ve kterém dnes sídlí Horácká galerie a *zámek Karlštejn* nedaleko Svatky, který je turistům přístupný v letní

sezóně. K návštěvě zámků a hradů zde musí turisté více vyjíždět do vzdálenějšího okolí. [19]

5.2.3 Muzea a galerie

Horácké muzeum v Novém Městě na Moravě, které je celoročně otevřené, sídlí v budově staré renesanční radnice ze 16. století. Jeho expozice se zaměřují na lidovou kulturu, sklářství, železářství a historii výroby lyží a lyžování. V expozici najdeme školní třídu ze 30. let 20. století a mineralogickou sbírku. V době od května do září se zpřístupňují sklepní prostory s mineralogickou expozicí a dvůr s nejatraktivnějším exponátem "mlejnem" z Víru. Jde o pohyblivý figurální soubor s pracovními a žertovnými výjevy, poháněný vodním kolem, který se spouští každou půlhodinu. Prohlídka muzea je vhodná pro návštěvníky všech věkových skupin. Dětem slouží na hraní stálá expozice školní třídy z první republiky, zvětšeniny lidových hraček a o prázdninách i loutkové divadlo. [24]

Městské muzeum Svratka věnuje expozici době 1. republiky. Muzeum je otevřeno pro návštěvníky od dubna do října. [34]

Horácká galerie s rozsáhlou sochařskou a malířskou expozicí sídlí v novoměstském zámku. Ve svém sbírkovém programu se galerie zaměřuje na dokumentaci děl nejvýznamnějších osobností regionálního umění v konfrontaci s českým výtvarným uměním. Rozsáhlé soubory pozůstalostí rodáků J. Štursy V., Makovského, dále J. Laudy, J. Mařatky, L. Martínka, K. Pokorného, a jiných autorů byly získány darem nebo odkazem umělců. Součástí sbírkového fondu je soustředěná kolekce hutního skla ze 60. a 70. let minulého století, pocházející z produkce známé sklárny ve Škrdlovicích u Žďáru nad Sázavou. Galerie je celoročně otevřena denně kromě pondělí. Galerie pořádá po celý rok kurzy tkaní, patchworku, smaltování a vitráží technikou Tiffany ve svých dílnách. [26]

Galerie Zemědělského družstva Sněžné je stálá expozice věnovaná životu a dílu malíře Františka Emlera. Galerie se otvírá pouze v letní sezóně červenec-srpen. [33]

5.2.3 Sakrální památky

Největší pozornost turistů v severovýchodní turistické oblasti Vysočina je věnována lokalitě, které byla zapsána na seznam světového dědictví UNESCO. Je jím *poutní kostel sv. Jana Nepomuckého* od Jana Blažeje Santiniho na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou. Kostel pěticípého půdorysu patří mezi naši nejvýznamnější stavbu vrcholného baroka. Návštěvní sezóna trvá od dubna do října.

Mezi další sakrální památky přístupné veřejnosti patří *kostel a fara sv. Jana Křtitele* ve Svatce, dále v obci Sněžné je postaven barokní *kostel sv. Kříže* z poloviny 18. století a *evangelický chrám Českobratrské církve*. V Novém Městě na Moravě stojí *katolický kostel*, který je zasvěcen svaté Kunhutě. [19]

Kromě historických a církevních památek se v Novém Městě na Moravě nachází celá řada dalších pamětihodností, která stojí na volném prostranství. [31] Uvádím stručný přehled nejzajímavějších z nich:

- *socha Vratislava z Pernštejna*,
- *busta T. G. Masaryka*, která se nachází před I. základní školou,
- *sloup se sochou svaté Anny s Pannou Marií* nejstarší sochařská výzdoba kašny,
- *pomník padlých v I. světové válce* (známý pod názvem Pohřeb v Karpatech),
- *tři kříže* - kamenné kříže neobvyklé konfigurace umístěné na kopci Kaplisko.

5.2.4 Lidová architektura

Součástí tamní krajiny, dotvářející její podobu a půvab, jsou dochované doklady lidového stavitelství - typická lidová architektura. Jedná se jednak o roubené lidové stavby, zejména v horských oblastech, jednak o zděné lidové stavby. Charakter obytných domů dotvářely i hospodářské stavby, špejchárky, stodoly, kůlny, dále stavby provozní a výrobní, kovárny a mlýny. Také ostatní charakteristické lidové stavby - zvoničky, boží muka, kříže - dokreslují osobitý vzhled vesnic i celkový obraz krajiny. Z celkového počtu 3 vesnických rezervací na území kraje Vysočina nalezneme dvě ve zkoumaném území. Horáckou vesnici *Krátká*, která leží západně 2 km od Sněžného, a *Křižánky*, které jsou roztroušeny v údolí řeky Svatky jižně 4 km od obce Svatka. Památková rezervace v *Krátké* sdružuje jak zděná, tak roubená stavení,

jak rozlehlé bohaté usedlosti, tak chudší chalupy. Starší objekty pamatují 18. století. [17] *Obec Křižánky* je počtem 45 kulturních památek největší vesnickou památkovou rezervací v kraji Vysočina. Křižánky jsou typickým horským sídlem s rozptýlenou zástavbou. Mezi domky najdeme nejen malá roubená stavění, ale i veliké zemědělské usedlosti bohatších sedláků. [28] K těmto vesnickým rezervacím se lze dostat i po značených turistických stezkách.

5.3 Kulturně-společenský potenciál

V severovýchodní turistické oblasti Vysočina nenajdeme nabídku všech aktivit, které sem zařazujeme. Chybí zde především veletrhy, kongresy, výstavy, sympozia, hudební festivaly významnějšího charakteru. Podle atlasu cestovního ruchu se zde konají akce lokálního významu, s výjimkou sportovních a tradičních akcí. Přehled kulturních a sportovních akcí, jarmarků, výstav jsou prezentovány na internetových stránkách Nového Města na Moravě. [31]

5.3.1 Tradiční kulturní a sportovní akce

Nejznámější a tradiční sportovní událostí mezinárodního významu je závod světového poháru v běhu na lyžích Zlatá lyže Českomoravské vrchoviny, která se koná koncem ledna. Závod se jezdí v okolí hotelu Ski v lese Ochoza, odkud ho sleduje na 20 000 návštěvníků. Tento závod se zde běhá již od roku 1934. Okolí je také hojně využíváno pro závody v orientačním běhu, horských kol či triatlonu. Dále se zde počátkem srpna koná etapový cyklistický závod Rovner Vysočina. Tratě závodu jsou vedeny na okruzích kolem Nového Města na Moravě, Žďáru nad Sázavou a Bystřice nad Perštejnem a jejich v nejbližším okolí. Jsou velmi výhodné nejen pro samotné závodníky, ale i pro diváky, kteří tím mají možnost cyklisty častěji sledovat v akci.

Mezi známé kulturní akce lze i zařadit otvírání studánek v obci Tři Studně. Nové Město na Moravě je také pořadatelem řady jarmarků konaných na Vratislavově náměstí. Namátkou lze vybrat Novoměstský řemeslný jarmark a slavnost Nova Civitas pořádaný na konci června, srpnový Novoměstský pouťový jarmark a Novoměstské slavnosti medu, říjnový Novoměstský pohodový jarmark a šenkovní slavnosti či Vánoční jarmark, který bývá zahájen zhruba dva týdny před Štědrým dnem. [31]

6. Analýza složek sekundární nabídky ve střediskách rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina

6.1 Základní turistická infrastruktura

Základní turistická infrastruktura je tvořena dopravní infrastrukturou, ubytovacím a stravovacím zařízením.

6.1.1 Dopravní infrastruktura

Kraj Vysočina se geograficky nachází v centrální části republiky a územím kraje prochází důležité silnice mezinárodního a národního významu s výrazným podílem tranzitní dopravy. K nejvýznamnějším dopravním spojnicím v silniční dopravě patří dálnice D1 Praha - Brno, silnice I/38 jako historická tradiční cesta Praha - Vídeň a dále silnice I/34 v úseku Jindřichův Hradec - Humpolec, důležitá spojnice východních a jižních Čech. [28]

Ve zkoumaném území chybí kvalitní napojení na hlavní celorepublikový systém dálnic a rychlostních komunikací, a to především na dálnici D1 Praha - Brno. K dálnici D1 je to po silnici II/354 30 km, časově to vychází cca 45 minut. Středem území vede silnice první třídy I/19 Havlíčkův Brod – Žďár nad Sázavou – Kunštát. Velkým dopravním problémem je především průtah této komunikace přes centra obcí Radňovice, Olešná a Nové Město na Moravě. Dalším problémem jsou silnice druhé třídy II/360 a II/357, které zasahují území Městské památkové zóny Jimramov. V řešené oblasti se nachází velké množství silnic v nevyhovujícím stavu nebo bez udržování. [28]

Nové Město na Moravě má dobré autobusové spojení a také i obce Sněžné a Svratka jsou dobře dosažitelné autobusovým spojením. Spoje hlavně zajišťují přepravu osob do zaměstnání a škol. V některých okolních obcích je počet spojů v odpoledních hodinách a o víkendech velmi malý až téměř nulový. Dálkové autobusové linky spojují Nové Město na Moravě s Prahou, Brnem, Ostravou, Jihlavou a Blanskem. Základní dopravní obslužnost ve spádovém území Nového Města na Moravě zajišťuje převážně firma ZDAR, a.s. a v menší míře i Zlatohlávek spol. s.r.o.

Ostatní společnosti jsou zastoupeny pouze u dálkových linek. Jde o společnosti ICOM Transport, a.s. a Tourbus, a.s. [28]

Zájmovým územím prochází železniční trať č. 251 ve směru Žďár nad Sázavou - Tišnov, na které leží zastávky a nádraží v Novém Městě na Moravě, Radňovicích a Olešné. Obce Sněžné a Svratka nejsou napojeny na železniční síť. [28]

Letecká doprava využívá travnaté letiště v Bobrové a v Novém Městě na Moravě se nachází heliport záchranné letecké služby. V obci Vlachovice se plánuje výstavba letiště do budoucnosti. [32]

6.1.2 Ubytovací zařízení

Poskytování ubytovacích služeb je významným předpokladem rozvoje zejména pobytového cestovního ruchu. Jejich posláním je umožnit přenocování nebo přechodné ubytování účastníkům cestovního ruchu mimo místo jejich trvalého bydliště, včetně uspokojování dalších potřeb, které s přenocováním nebo přechodným ubytováním souvisejí. [9]

Český statistický úřad sleduje a publikuje kapacity hromadných ubytovacích zařízení do úrovně krajů a okresů. Do statistického zjišťování jsou zahrnuta ubytovací zařízení sloužící cestovnímu ruchu, která jsou provozována na komerčním principu právníky nebo fyzickými osobami.

Města Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka spadají pod okres Žďár nad Sázavou, ve kterém se nachází přibližně jedna třetina hromadných ubytovacích zařízení kraje Vysočina. Viz příloha⁴.

V rekreační oblasti Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka je celá řada větších i menších hotelů, penzionů, rekreačních středisek a ubytování v soukromí. Úroveň ubytovacích služeb a to i z hlediska kapacity je zde nižší. Některá z těchto zařízení leží především přímo u upravovaných běžeckých tratí, jiná jsou od nich více či méně vzdálena.

Z celkového počtu ubytovacích zařízení je na Novoměstsku 12 hotelů. Mezi neznámější hotely patří tříhvězdičkový hotel Ski, který se nachází u hlavních běžeckých tratí. Další hotely jsou rovněž tříhvězdičkové, např. hotel Medlov, OREA hotel Devět

skal, hotel Gaudeamus nebo dvouhvězdičkové. V obci Svratka nalezneme čtyřhvězdičkový Hotel Mánes, který je současně nově zrekonstruovaný. Dále se zde nachází celkem 22 penzionů, 3 turistické chaty především v Novém Městě na Moravě, 6 rekreačních středisek a 2 kempy u vodních ploch. [15] Viz příloha⁵.

Celkový počet ubytovacích zařízení je maximálně dostatečný, liší se ovšem kvalitou poskytovaných služeb a cenami, které hrají při rozhodování velkou roli. Turisté dávají přednost ubytování typu penzion ve střední cenové relaci.

6.1.3 Stravovací zařízení

Stravovací a hostinská zařízení připravují pokrmy a nápoje, zabezpečují jejich odbyt a potřebu, uskutečňují doplňkový prodej polotovarů a zboží potravinářského charakteru a poskytují služby s tím související, a to celoročně nebo sezónně. Patří sem například restaurace, motoresty, denní bary, aperitiv bary, snack bary, gril bary, pizzerie, jídelny se samoobsluhou, hostince, kavárny, espressa, vinárny, pivnice, noční bary, disko kluby apod. [6]

V zájmové oblasti se nachází řada stravovacích zařízení různých kategorií, u nichž v létě bývají k dispozici i předzahrádky, kde si návštěvníci volí mezi vnitřním a venkovním posezením. Stravovací služby poskytují i hotely a penziony, kde nalezneme převážně většinu restaurací ze zkoumaného území. Najdeme však zde také hostince a pivnice, které především obsluhují místní klientelu. Z dalších stravovacích zařízeních si návštěvníci mohou vybrat pizzerii Filisto nebo zařízení s podáváním výhradně nápojů a z těch tu k dispozici jsou 2 kavárny, 3 bary a 2 vinárny a sklípek. [21]

6.2 Doplňková turistická infrastruktura

6.2.1 Místní turistická informační centra

V rekreačním středisku Nové Město na Moravě najdeme celoročně otevřené od pondělí do pátku Městské informační centrum na Vratislavově náměstí, které je členem Asociace turistických informačních center ČR. V době letní a zimní sezóny je otevřené i o víkendu. Informační centrum bezplatně poskytuje informace

o zajímavostech města, turistických cílech v okolí, ubytování a stravování, kulturních a sportovních akcích ve městě a okolí, o službách, obchodech, firmách a sdruženích, jízdních řádech autobusů a vlaků, stavu a sjízdnosti sjezdových a lyžařských běžeckých tratí. Informační centrum prodává mapy, pohlednice, turistické průvodce, suvenýry a vstupenky na kulturní akce. Dále informační centrum poskytuje přístup na internet, kopírování, faxování a hlášení místním rozhlasem. Většina těchto informací je také přístupná na internetových stránkách. [31]

Pro turisty je zde ještě k dispozici 38 interaktivních informačních kiosků, které jsou v provozu 24 hodin na veřejně dostupných míst, mj. s bezplatným vysokorychlostním přístupem k internetu a s přístupem k informacím Informačního portálu obcí Novoměstska. [20]

V rekreačním středisku Sněžném je turistům k dispozici turistické informační centrum ve dnech pondělí, úterý a pátek po celý rok. Centrum poskytuje bezplatné praktické informace o ubytování a stravování, turistických cílech atd. Z dalších služeb nabízí prodej upomínkových předmětů, turistických map a průvodců.

Turistické informační centrum ve Svatce sídlí v hotelu Mánes a jeho otevírací doba je po celý rok od pondělí do pátku, v sobotu je k dispozici jen v dopoledních hodinách. Cílem informačního centra je poskytovat návštěvníkům informace o Svatce i jejím okolí, o možnostech ubytování, stravování a sportovním vyžití. Zájemci o informace si zde rovněž mohou zakoupit propagační materiály o městě, cykloturistice a turistice.

6.2.2 Sportovně rekreační zařízení

Nové Město na Moravě, Sněžné a Svatka patří mezi horská střediska s letní i zimní rekreací. Důležitost existence sportovně-rekreačních zařízení je pro turisty nepopiratelná. Doplňují a zlepšují podmínky pro efektivnější využití potenciálu krajiny pro rozvoj cestovního ruchu.

Poměrně vysoká poloha, dobré sněhové podmínky a zajímavé terény vytvářejí příznivé podmínky pro běžecký lyžařský sport, který zde má dlouholetou tradici a již i světové jméno. Běžecké lyžování je vskutku nejmasovějším sportem nejen na Novoměstsku, ale i v širokém okolí Českomoravské vysočiny. Ucelená síť

upravených běžeckých tras pro klasický styl běhu na lyžích dosahuje délky 100 km a trasy jsou upravovány severovýchodně od Nového Města na Moravě. Návštěvníci mohou také využít závodních běžeckých tratí v areálu Zlaté lyže. Pro zimní sezonu 2009/2010 byl připraven nový lyžařský okruh „Na Americe“. [29] Snowpark Harusův kopec, který je nejznámější na Vysočině, se nachází v nadmořské výšce 741 m n. m. Délka sjezdovky je 550 m s převýšením cca 110 m. Přepravu lyžařů zajišťuje nově vybudovaná sedačková lanovka dlouhá 450 m a menší lanový vlek v délce 30 m. Svah je strojově upravován pomocí technického zasněžování. Je možnost večerního lyžování. V provozu je půjčovna lyží, lyžařská škola a parkoviště přímo u sjezdovky. Dále mohou návštěvníci využít sjezdovky ve Ski areálu Svratka, kde délka sjezdovky je 400 m s převýšením 82 m. K přepravě lyžařů zde slouží vlek typu poma a dětský lanový vlek. [35]

Členitý terén, ještě poměrně zdravá příroda a dostatek málo frekventovaných silnic v severní části Novoměstska vytvářejí příznivé podmínky také pro cykloturistiku. Přes Nové Město na Moravě a Sněžné vede dálková regionální cyklotrasa Jeseník – Znojmo. Množství dalších cyklotras je vyznačeno jako doporučené trasy v turistických mapách, avšak k jejich vyznačení v terénu zatím nedošlo. Některá z těchto cyklotras prochází více než dvěma třetinami obcí novoměstského mikroregionu. V Novém Městě na Moravě je návštěvníkům k dispozici půjčovna kol.[32]

Nové Město na Moravě je ideálním výchozím místem pro pěší túry do atraktivních oblastí Žďárských vrchů. Nabízí se neopakovatelné výhledy na blízké okolí města od Vávrovy skály nebo z Harusova kopce.

Nedostatkem však je neexistence naučné stezky v okolí rekreačního střediska Nové Město na Moravě, kde přitom existuje množství podnětů pro zřízení naučných stezek, které by seznamovaly návštěvníky s místní přírodou, kulturní i hospodářskou historií, architekturou, náboženskými tradicemi, pobytem významných osobností aj. Nejbližší naučné stezky nalezneme v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy a jsou to naučná stezka Žákova hora - Tisůvka, naučná stezka Babín, naučná a vlastivědná stezka Krajem Chrudimky, naučná stezka Dářko. [39]

V letní sezóně místní obyvatelé i turisté navštěvují novoměstské koupaliště, kde je dobrá kvalita vody. Mezi největší a nejznámější rekreační rybník na Novoměstsku

patří Medlov, kde je také poblíž moderní hotel Medlov, autokemp a řada možností občerstvení. Dále se zde nachází rekreační rybník Sykovec, který je nejvýše položený ve Žďárských vrších, v okolí je mnoho rekreačních objektů a služeb, mezi nimi také autokemp. Návštěvníci využívají dalších vodních ploch ke koupání, které se nachází v okolí do vzdálenosti 15 km od Nového Města na Moravě, mezi ně patří Skalský rybník, Domanínský rybník, Milovský rybník, Pilská vodní nádrž a Velké Dářko. [39]

Další možnosti sportovního vyžití nabízí devítijamkové golfové hřiště ve Svatce. V Novém Městě na Moravě mohou návštěvníci využít služeb dvou sportovních center Sportcentra Artis a centra Sportentime. Dále si lze v Novém Městě na Moravě si zahrát bowling, minigolf nebo zajít na tenisové kurty u hotelu SKI. Ve Svatce návštěvníci mají k dispozici tenisový kurt, asfaltové hřiště nebo si mohou pronajmout tělocvičnu. Pro vyznavače adrenalinu je zde atraktivní horolezectví v CHKO Žďárské vrchy, které jsou přitažlivé pro horolezce po celý rok.

V oblasti však chybí alternativní možnosti rekreace při nepřízní počasí, jako jsou například wellness hotely, kryté víceúčelové haly nebo plavecký bazén.

6.2.3 Kulturně společenská zařízení

Na kulturně společenská zařízení bych se zaměřila především v Novém Městě na Moravě, kde ke kulturnímu vyžití slouží Horácké muzeum, Horácká galerie, Městská knihovna, Kulturní dům a kino. Svatka a Sněžné nedisponují kulturním zařízením k pořádání akcí, kromě galerie ve Sněžné a muzea ve Svatce.

Horácká galerie i muzeum poskytují své prostory pro různé tematické výstavy nejen obrazů a uměleckých předmětů vedle svých stálých expozic, které jsou veřejně přístupné po celý rok. Kulturní dům nabízí pronájem jeho prostor (velký sál, přísálí, gobelínový salonek, klubovnu č.1 a klubovnu č.11) ke konání plesů, schůzí, konferencí, seminářů, přednášek, besed, školení, amatérských divadelních představení. Městská knihovna je v provozu po celý rok pondělí, středa, pátek a je zde vytvořen bezbariérový přístup. Dále mohou turisté navštívit kino s nabídkou filmů uváděných několikrát do týdne. [32]

7. Dotazníkové šetření

Cílem dotazníkového šetření byl sběr primárních dat, které měly zjistit motiv návštěvy oblasti, délku pobytu, využití typu stravovacích a ubytovacích zařízení, spokojenosti či nespokojenosti návštěvníků s jednotlivými službami. Dotazník byl sestaven z převážně uzavřených otázek nabízejících několik možných variant odpovědí, ze kterých si dotazovaný mohl vybrat jednu nebo více odpovědí, které se blížily jeho názoru.

Terénní šetření bylo prováděno od srpna 2009, do poloviny září 2009 a to ve na vybraných místech v Novém Městě na Moravě. Dotazování byli návštěvníci na náměstí Nového Města na Moravě, v hotelu Medlov a u stejnojmenného rybníka. V prosinci 2009 bylo vyplněno 10 dotazníků ve Ski areálu Nového Města na Moravě. Celkově bylo vyplněno 84 dotazníků.

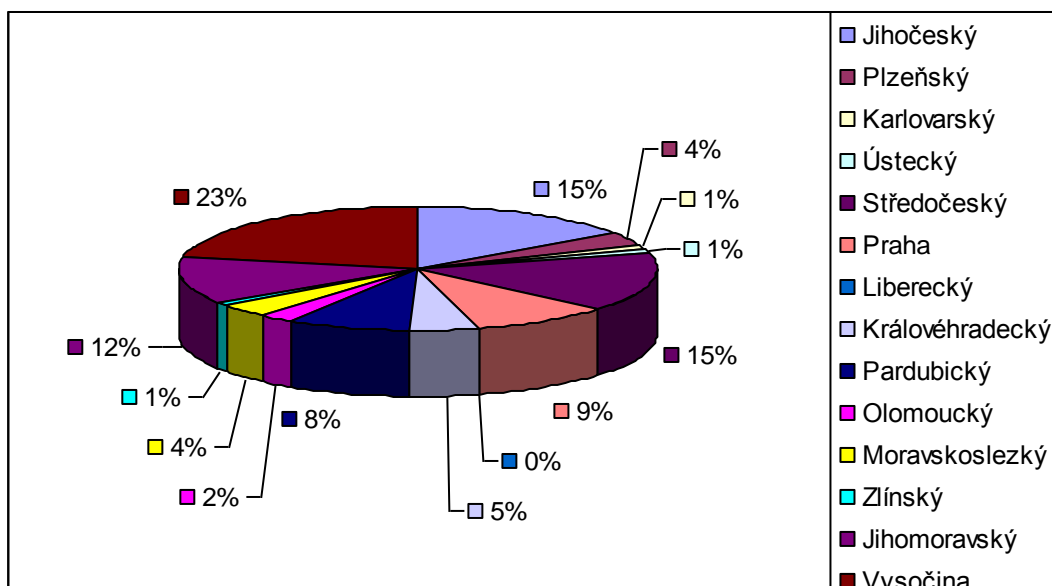
Na počátku šetření byly stanoveny dvě hypotézy – a) převažujícím motivem návštěvy řešeného území jsou přírodní atraktivita, b) většina turistů zde stráví svůj pobyt po dobu 1-3 dnů. Tyto hypotézy budou v závěru dotazníkového šetření potvrzeny nebo vyvráceny.

Informace byly zpracovány pomocí tabulkového programu MS Excel, kam byla zadána jednotlivá data, která byla převedena do procentuálního vyjádření pomocí grafů a tabulek.

7.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka č.1: Z jakého kraje jste:

Graf č.1: Odkud respondenti pocháží

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Podle dotazníkového šetření je skoro čtvrtina návštěvníků z kraje Vysočina. Dalšími návštěvníky jsou především obyvatelé sousedních krajů (Pardubický, Jihomoravský, Středočeský, Jihočeský).

Otázka č.2: Jste v této destinaci poprvé

Tabulka č.1: První nebo opakovaná návštěva

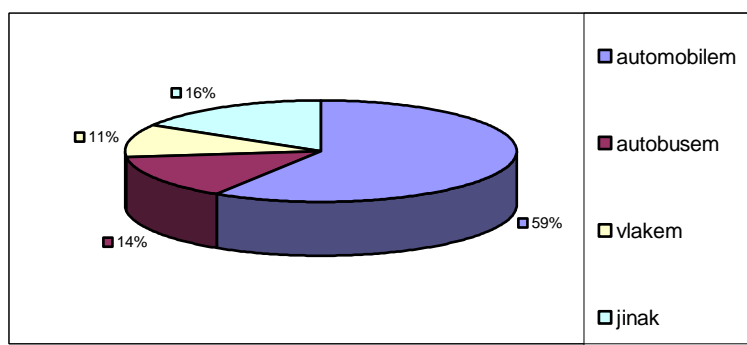
ano	ne
45%	55%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z dotazníku vyplývá, že se jedná o vyrovnaný počet mezi návštěvníky, kteří jsou zde poprvé, a mezi těmi, kteří už uskutečnili opakovanou návštěvu Nového Města na Moravě.

Otázka č.3: Jak jste se sem dopravil/a

Graf č.2: Druh použitého dopravního prostředku

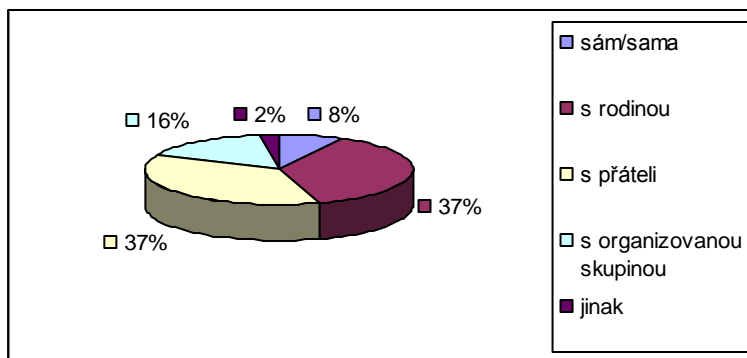

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejčastěji do této oblasti návštěvníci přijíždějí automobilem. Část návštěvníků se sem dopravilo jiným způsobem, a to na kole, stopem, pěšky nebo na motorce. Vlaková doprava zde není rozšířená.

Otázka č.4: V této destinaci jste

Graf č.3: S kým respondenti tráví svou dovolenou

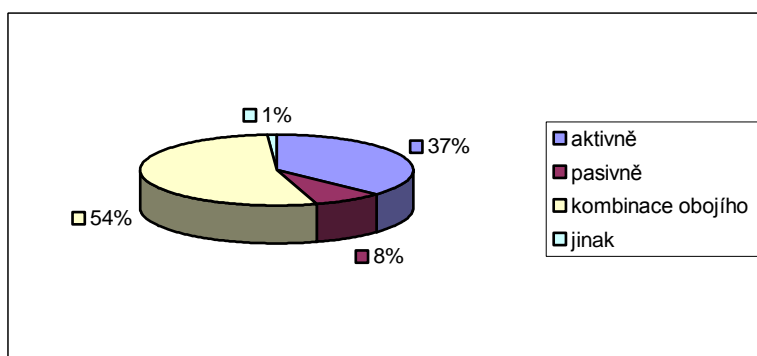

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Mezi nejčastější návštěvníky patří rodiny s dětmi, které tráví svou dovolenou turistikou po okolí a rekreací u vodních ploch. Druhými nejčastějšími návštěvníky jsou mladí lidé, kteří se zde věnují cykloturistice a dalším sportům. S organizovanou skupinou sem většinou přijíždí aktivní starší lidé, kteří navštěvují přírodní zajímavosti a kulturně historické památky.

Otázka č.5: Svou dovolenou/volný čas plánujete trávit

Graf č.4: Způsob trávení volného času

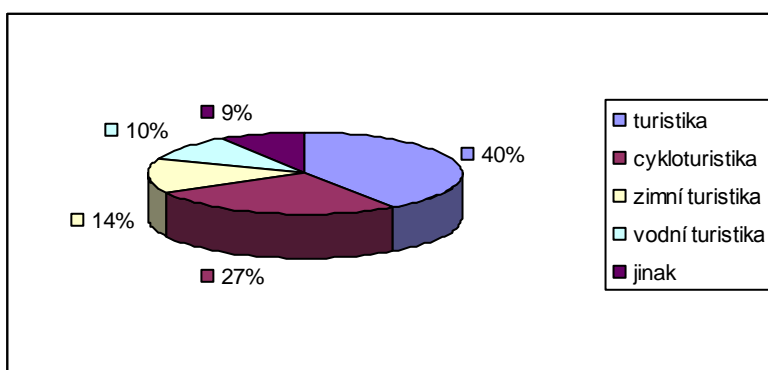

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Polovina návštěvníků sem přijíždí s cílem trávit svou dovolenou/volný čas aktivně, a zároveň si tu také chtějí odpočinout. Mezi časté návštěvníky patří i lidé, kteří jsou zde jen za určitým druhem sportu, a to nejčastěji za turistikou a cykloturistikou v letním období a v zimě především dávají přednost běžeckému a sjezdovému lyžování.

Otázka č.6: Jakou formou zde trávíte svou dovolenou/volný čas

Graf č.5: Forma trávení volného času

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

V letním období návštěvníci zde tráví svůj volný čas nejčastěji turistikou a cykloturistikou. V zimním období zde využívají možnosti běžeckého a také sjezdového lyžování, které je ovlivněno výkyvy počasí.

Otázka č.7: Využíváte při svých výletech turistické nebo cyklo-turistické značení

Tabulka č.2: Využívání turistických a cykloturistických značení

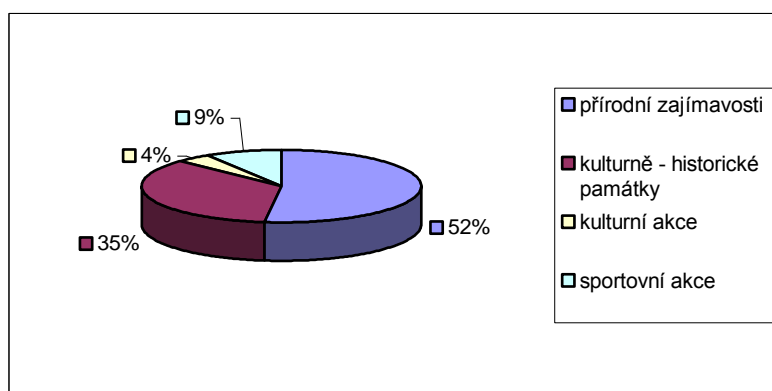
Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
55%	38%	6%	1%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Téměř většina návštěvníků při svých cestách na výlety do okolí za památkami a přírodními zajímavostmi využívá turistické a cyklo-turistické značení. Velmi malá většina návštěvníků nevyužije značení, které je dovedou k turistickým cílům.

Otázka č.8: Při svých výletech jste převážně navštívili

Graf č.6: Motiv návštěvy

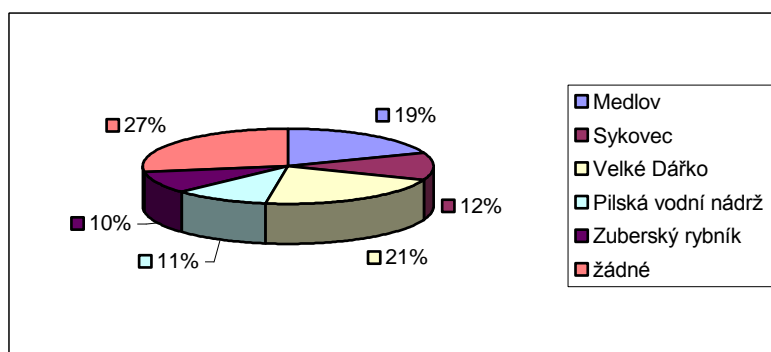

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina návštěvníků preferuje především přírodní zajímavosti. Je to dáno tím, že Žďárské vrchy jsou CHKO, kde se vyskytují různé přírodní úkazy a zajímavosti. Návštěvníci při svých výletech také navštěvují různé kulturně historické památky. Nové Město na Moravě je známé díky sportovním akcím jako závody Zlatá lyže, která se zde koná.

Otázka č.9: Jakých vodních ploch zde v okolí využíváte ke koupání

Graf č.7: Využívané vodní plochy

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Rekreace u vody je zde často ovlivněna počasím. Návštěvníci využívají nejčastěji k rekreaci u vody rybníky Velké Dářko a Medlov. Ostatní vodní plochy jsou též rovnoměrně návštěvníky využívány. Výsledky jsou ovlivněny průběhem dotazníkového šetření v hotelu Medlov u stejnojmenného rybníka.

Otázka č.10: Jste zde spokojeni s kvalitou vody vodních ploch pro rekreaci

Tabulka č.3: Spokojenost s kvalitou vody

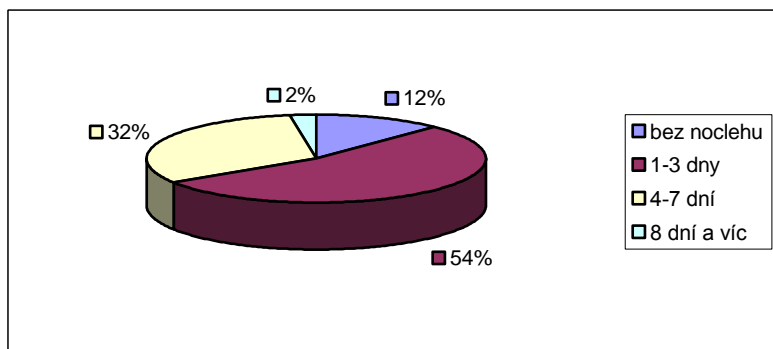
Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
25%	60%	15%	0%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Podle dotazníkového šetření je téměř většina návštěvníků s kvalitou vody vodních v okolí spokojeno. Ti návštěvníci, co reagovali, že jsou spíše nespokojeni s kvalitou vody vodních ploch, mohou nacházet příčinu ve zhoršení kvality vody v době teplejšího suššího léta.

Otázka č.11: Jak dlouhý pobyt zde plánujete

Graf č.8: Délka pobytu

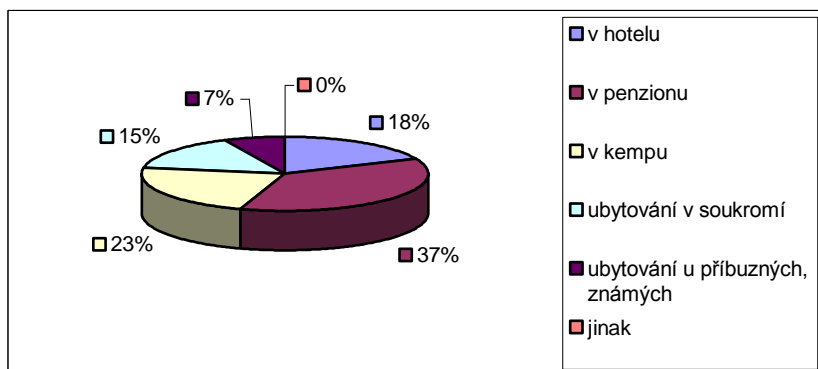

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Převažují krátkodobé pobyty trvající 1-3 dny. Jedná se především o prodloužené víkendy. Na dobu od 4 do 7 dnů sem přijíždějí především rodiny s dětmi, přičemž převládají pobyty kratší jak týden. Na jeden den přijíždějí především návštěvníci sportovních a kulturních akcí.

Otázka č.12: Po dobu vašeho pobytu jste ubytován/a

Graf č.9: Druh ubytovacích zařízení

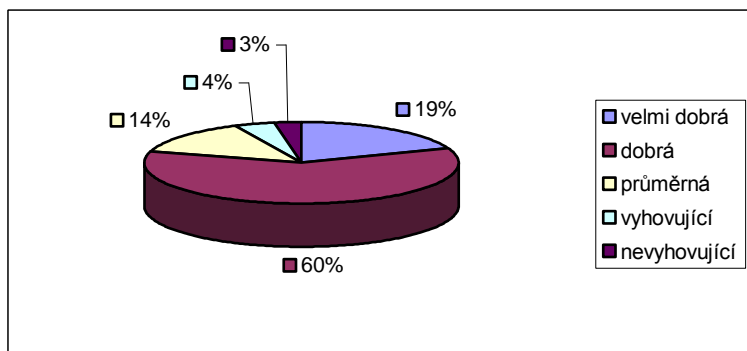

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina návštěvníků je ubytovaná v penzionu, je to dáno tím, že je zde velká nabídka ubytování v penzionech. A toto ubytování nejvíce využívají rodiny s malými dětmi nebo starší lidé. Také hodně jsou využívány kempy, které se většinou nachází u vodních ploch. Ubytování v hotelu je zde taky poměrně zastoupeno.

Otázka č.13: Jak hodnotíte úroveň ubytovacích služeb

Graf č.10: Úroveň ubytovacích služeb

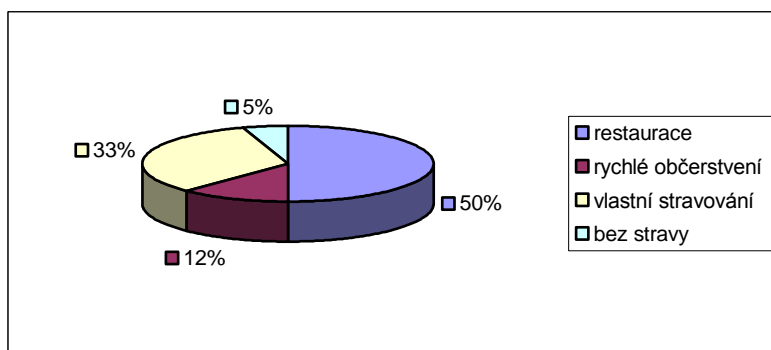

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Podle dotazníkového šetření vypovídá, že poměrná většina návštěvníků je spokojena s vybaveností ubytovacích zařízení. Úroveň nabízených ubytovacích služeb celkem odpovídá přáním turistů.

Otázka č.14: V jakých zařízeních se zde nejčastěji stravujete

Graf č.11: Druh stravovacích zařízení

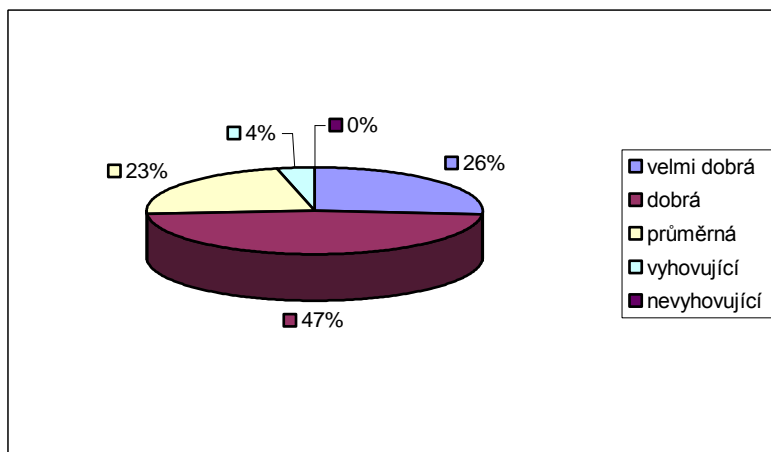

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Polovina návštěvníků využívá nejčastěji služeb restaurací s kombinací vlastního stravování. Návštěvníci ubytovaní v penzionech se nejčastěji stravují v restauraci penzionu, kde mají zaplacenou polopenzi. Vlastní stravování nejčastěji využívají návštěvníci, kteří jsou ubytovaní v kempu a kde také využívají rychlé občerstvení. Rychlého občerstvení nejvíce návštěvníci využívají v sezónních kioscích u vodních ploch.

Otázka č.15: Jak hodnotíte úroveň stravovacích služeb

Graf č.12: Úroveň stravovacích služeb

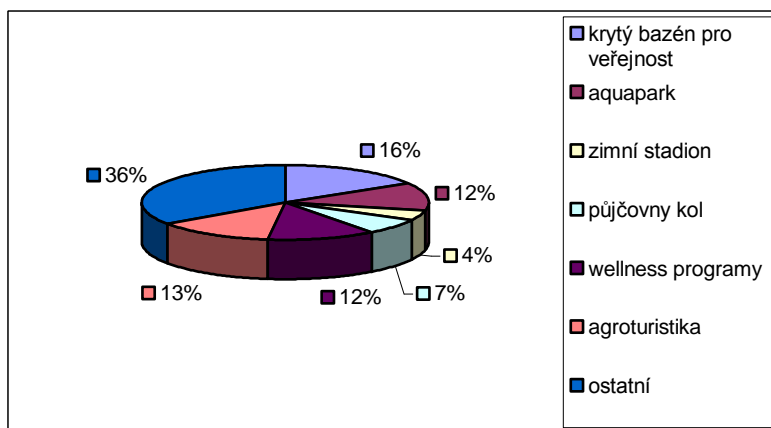

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Se stravovacími službami je nadměrná většina návštěvníků velmi spokojena. Přibližně čtvrtina návštěvníků domnívá, že zde jsou stravovací služby průměrné.

Otázka č.16: Co Vám v destinaci chybí

Graf č.13: Přání dotazovaných

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nabízené konkrétní odpovědi, co by zde mohlo návštěvníkům chybět, jsou rovnoměrně zastoupena menším počtem odpovědí návštěvníků. Nejčastěji se návštěvníci vyjadřovali k poslední odpovědi, kde měli prostor na svou vlastní odpověď. Většinou na tuto otázku neodpovídali, a pokud ano, tak nejčastěji zazněla odpověď, že

jsou spokojeni, že jim tu až tak nic nechybí. Ve velmi malém počtu se objevila odpověď, že zde není kavárna nebo zajímavá restaurace.

Otázka č.17: Plánujete znovu navštívit tuto destinaci

Tabulka č.4: Potenciální návštěvnost v budoucnu

Ano	Ne	Nevím
53%	2%	45%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

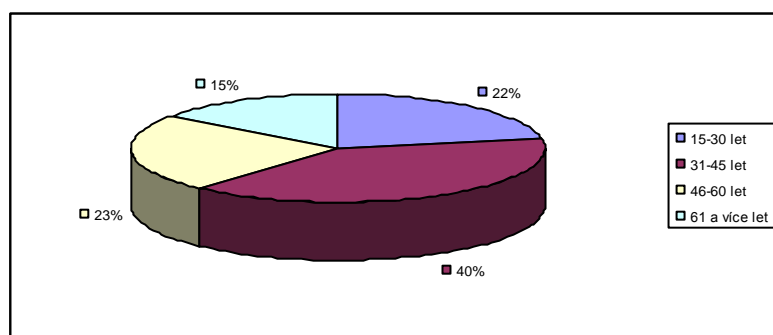
Polovinu návštěvníků tvoří lidé, kteří se sem chtějí vrátit, přičemž se jedná o návštěvníky, kteří sem jezdí častěji za svými koníčky nebo známými. Potom skoro polovinu návštěvníků tvoří turisté, kteří nevědí, jestli se sem vrátí.

Otázka č.18: Pohlaví

Struktura respondentů se podle pohlaví výrazně nelišila, ochota odpovídat byla téměř vyrovnaná, což je patrné ze zastoupení 49 % odpovědí mužů a 51 % odpovědí žen.

Otázka č.19: Věk

Graf č.14: Struktura respondentů podle věku

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Věková struktura návštěvníků je zde rozmanitá. Největší část tvoří lidé ve věku 31 – 45 let, jedná se především o rodiny s dětmi, kteří zde svůj čas rozdělují mezi odpočinek a sport. Lidé ve věku 15 – 30 let jsou zde za cykloturistikou a lyžováním. Je

to také oblast, kterou navštěvují i starší lidé, přijíždějí sem za lehkou turistikou např. od Klubu českých turistů.

7.2 Profil návštěvníka střediska rekreace Nové Město na Moravě

Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření byl sestaven profil návštěvníka střediska rekreace Nové Město na Moravě. Typickým návštěvníkem je muž nebo žena ve věku 31 až 45 let, jenž pochází z kraje Vysočina a přijíždí sem automobilovým prostředkem se svou rodinou a dětmi. Návštěvník sem přijíždí s cílem trávit zde aktivní dovolenou, ale také zároveň si chce odpočinout. Návštěvník se zde věnuje především turistice a při svých výletech zde navštíví přírodní zajímavosti a úkazy. Počet dnů, který zde stráví, je 1 až 3 dny a nejčastěji se ubytovává v penzionu. Využívá zde služeb stravovacího zařízení s kombinací vlastního stravování. S úrovní ubytovacích a stravovacích služeb je zde návštěvník celkem spokojen. A také uvažuje o opětovné návštěvě střediska rekreace Nové Město na Moravě.

7.3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Na počátku dotazníkového šetření byly stanoveny hypotézy, které měly být tímto šetřením potvrzeny nebo vyvráceny. Na základě zjištěných údajů dotazníkovým šetřením byla potvrzena hypotéza, že převažujícím motivem návštěvy oblasti jsou přírodní atraktivita. Tuto hypotézu potvrdila otázka č.8, která zjišťovala hlavní motiv návštěvy oblasti těch návštěvníků, kteří zde stráví svůj volný čas kombinací aktivní a pasivní dovolené. Je to dáno i tím, že dotazníkové šetření probíhalo hlavně v druhé polovině letní sezóny, kdy se nekonají významné sportovní akce, které jsou hlavním motivem návštěvníků s opakovanou návštěvou.

Druhá hypotéza, která říká, že většina turistů zde stráví svůj pobyt po dobu 1-3 dnů, byla potvrzena otázkou č.11. Polovina respondentů odpověděla, že je zde po dobu jednoho až tří dnů. Z toho vyplývá, že středisko rekreace Nové Město na Moravě je především střediskem kratších pobytů tzv. „prodloužených víkendů“.

8. Návrh optimální nabídky cestovního ruchu

Na základě informací zjištěných při terénním šetření a profilu návštěvníka lokality se zde návštěvníci nejvíce věnují pěší turistice nebo cykloturistice, poznávání přírodních a kulturních atraktivit. Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že více než třetina návštěvníků se shodlo na odpovědi, že jim zde nic zásadního nechybí.

Po provedení analýzy nabídky cestovního ruchu ve střediskách rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svatka bych se nejdříve zaměřila na nedostatky, které by se daly odstranit nebo bych je nahradila jinou alternativní možností, která by návštěvníky uspokojila. Prvním nedostatkem je dlouhá sezóna. Tady bych řešení viděla ve vypracování turistického produktu, který by měl nabízet převážně pobyty po dobu 4 až 6 dní s nabídkou možných aktivit, a to pro různé typy potenciálních návštěvníků. Vhodnou specializací turistického produktu by bylo zaměření na pěší turistiku a cykloturistiku a s ohledem na nepříznivé a chladnější počasí by tento produkt měl být doplněn rekreačními sportovně-relaxačními aktivitami ve víceúčelových halách (plavání, fitness, různé druhy sportů). Dalším nedostatkem je nedostatečná nabídka možností trávení volného času v době nepříznivého počasí. Tento nedostatek se rekreační středisko Nové Město na Moravě snaží vyřešit projektem „Regecentrum“. V březnu 2010 byla „přiklepnuta“ záměru výstavby regeneračního centra více než stamilionová evropská dotace. V plánovaném objektu by měly být umístěny nejen bazény, wellness a fitness zóna, ale i čtyřhvězdičkový hotel. V těsné blízkosti by mělo být zajištěno i sto šedesát parkovacích míst, z nichž polovina by se měla nacházet v podzemí. [40] Regenerační centrum je projekt svým významem nadregionální, který má nezpochybnitelný dopad do oblasti cestovního ruchu na Novoměstsku i v kraji Vysočina. Díky tomuto projektu by se Nové Město na Moravě mělo stát turisticky mnohem atraktivnějším místem do budoucnosti.

Na druhé straně bych se zaměřila nebo pokusila vyzvednout to, v čem podle mě spočívají výhody rekreačního střediska Nové Město na Moravě. A tím je geografické položení, čistota ovzduší, atraktivita krajiny a přírody a především sportovní tradice. A jeho možný rozvoj je bytostně spojen s pořádáním světových soutěží v běžeckém lyžování a biatlonu.

Pěší turistika je sportem nenáročným na fyzickou zdatnost návštěvníka, sportovní vybavení a mohou ji provozovat bez ohledu na věk téměř všichni zdraví jedinci. Ráda bych zde proto instalovala zajímavou naučnou stezku, a tak vycházím z těchto informací, že návštěvník chce tady strávit svůj volný čas aktivně a měl by se také něco o zdější přírodě nenásilnou formou naučit. Naučná stezka by návštěvníky střediska rekreace Nové Město na Moravě seznamovala s místní přírodou v okolí.

8.1 Návrh naučné stezky

Naučná stezka je zřizovaná na přírodně nebo kulturně zajímavých místech s vyznačením zajímavých míst, s tabulemi a popisem místní flóry a fauny, kulturních památek. Zřizuje se pro pěší turisty (cykloturisty), pro vodáky, nově i pro jezdce na koních. [11]

Stezky ve vizuálním ztvárnění jsou panelového nebo bezpanelového typu (samoobslužné). U bezpanelových stezek se zajišťuje tištěný materiál, který je jedinou formou průvodce. U panelových stezek se používá jako doprovodný materiál. Při vytváření panelové stezky se snažíme, aby informační tabule nenarušily přirozený ráz prostředí. Text na informačních tabulích by se měl vyhnout detailnímu popisu problematiky. Doplnění textu o barevné obrázky umocní lepší zapamatovatelnost nově získaných informací.

Nejlepším řešením je svěřit vyznačení naučné stezky organizaci, která má v tomto oboru již více jak stoleté zkušenosti, tedy Klubu českých turistů. Díky tomu se naučná stezka stane součástí stávající sítě turistických značených cest a její značení bude pravidelně obnovováno. [30]

Návrh naučné stezky po přírodních památkách v okolí Nového Města na Moravě

Naučná stezka je 19 km dlouhý okruh (výchozí a konečný bod je Městské informační centrum) od severovýchodního okraje Nového Města na Moravě, směrem na sever k obci Studnice a odtud na západ k obci Tři Studně a jižně směrem k východní

straně Nového Města na Moravě. Stezka by byla vytvořena jako okruh se 6 zastávkami, kde by se nacházely informační tabule.

Získat finanční prostředky na realizaci naučné stezky by bylo možné prostřednictvím dotací. Nabízí se možnost v rámci „Operačního programu Životní prostředí“ od Ministerstva vnitra. Jde o opatření podporující Operační program – Turisticky značené cesty, naučné stezky v zvláště chráněném území a návštěvnická infrastruktura. Cílem tohoto opatření je obnova a výstavba naučných stezek a návštěvnické infrastruktury. Podporu lze získat až do výše 90%. Žadatelem by bylo Nové Město na Moravě.

Všeobecné informace naučné stezky:

Začátek stezky : Městské informační centrum Nové Město na Moravě

Konec stezky : poslední informační tabule u hotelu Ski, druhá možnost pokračování dále po turistické značce na Vratislavovo náměstí Nového Města na Moravě

Délka okruhu: přibližně 19 km

Typ stezky: pro pěší

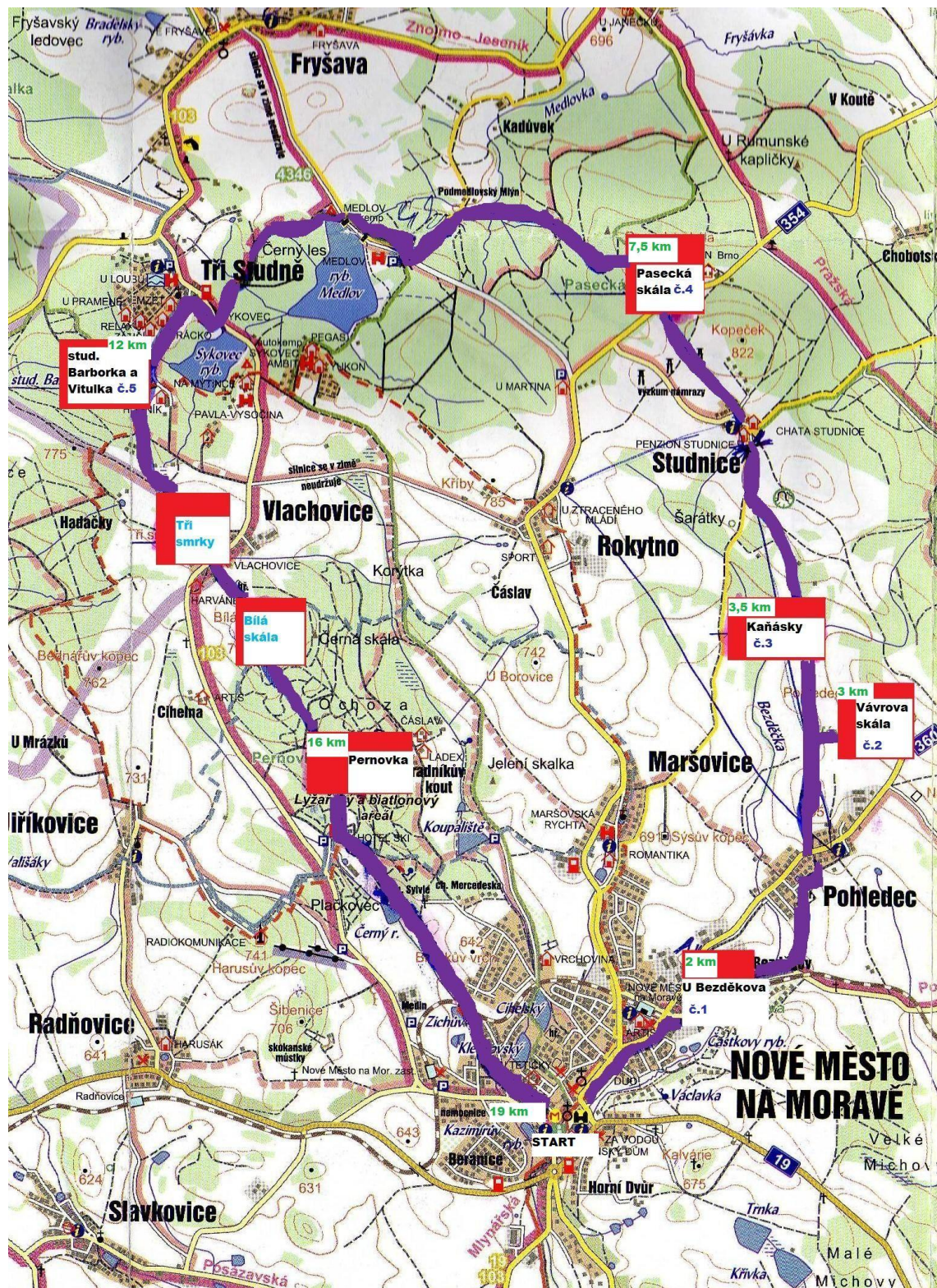
Počet zastávek: 6

Zaměření: přírodní zajímavosti, botanika, zoologie

Náročnost: středně náročná stezka

Na přiložené mapě jsou vyznačeny zastávky, kde by stály informační tabule. Zastávky jsou očíslovány od první informační tabule U Bezděkova až k poslední tabuli Louka Pernovka. Hlavní informační tabule vyznačena není. U každé tabule je na mapě napsaný počet kilometrů od výchozího bodu, kterým na mapě je Nové Město na Moravě. Dále na mapě jsou vyznačeny 2 zastávky u přírodních památek, kde by nebyly instalovány informační tabule, jelikož nejde o chráněnou přírodní památku.

Obrázek č.1: Mapa naučné stezky

Zdroj: Novoměstsko: Letní turistická a cyklistická mapa

Popis trasy

U Městského informačního centra by se nacházela hlavní informační tabule s informací o naučné stezce po přírodních památkách v okolí Nového Města na Moravě. Na této informační desce by byla mapa naučné stezky. Na mapě by byly vyznačeny jednotlivé zastávky u informačních tabulích, a také jejich vzdálenost mezi nimi. Také by zde stál ukazatel k první zastávce.

Naučná stezka by začínala první informační tabulí u přírodní památky U Bezděkova, která leží na severovýchodním okraji Nového Města na Moravě 2 km od informačního centra a kousek od vlakového nádraží a hotelu Artis. Odtud se vydáme po neznámé cestě přes vesnici Pohledec k Vávrově skále, která se nachází přibližně půl kilometru severně za vesnicí Pohledec. U Vávrovy skály by byl druhý bod naučné trasy s informační tabulí. Pokračujeme půl kilometru po neznámé cestě přes oblast Kaňásky k třetí informační tabuli. Následovala by cesta dlouhá kilometr na Studnici, kde se napojíme na značenou turistickou cestu. Dojdeme k rozcestníku a odtud půjdeme 3 km po zelené až k Pasecké skále. Zde by stála další informační tabule. Naučná stezka od výchozího bodu by zde byla dlouhá přibližně 7,5 km. Další informační tabule by byla vzdálena 4,5 km.

Od Pasecké skály se vydáme po modré turistické značce k rybníku Medlov, od rozcestníku po zelené turistické značce k rozcestníku u rybníka Sykovec. Odtud pokračujeme necelého půl kilometru až ke studánkám Barborka a Vitulka. Na této zastávce by bylo možné si odpočinout (jsou zde vybudované lavičky k odpočinku). Odtud se vrátíme zpátky po zeleném značení k rozcestníku Sykovec. A zde se napojíme na modré značení a vydáme se směrem ke Třem smrkům. Stezka dále pokračuje po modré a lze zastavit u Bílé skály. Od Bílé skály nás už čeká poslední zastávka přibližně asi jeden kilometr na louce Pernovka v lese Ochoza. Zde by byla poslední zastávka s informační tabulí. Zde délka stezky od Městského informačního centra je 14 km. Do hotelu Ski zbývá půl kilometru, do centra města přibližně 3 km.

Informační tabule

Informační tabule č.1 – U Bezděkova

Chráněná přírodní památka

Mezi chráněné přírodní památky na tomto území patří vlhká louka s jedinou populací šafránu bělokvětého na Českomoravské vrchovině. Na louce je zachován fragment mokřadních společenstev ostřic a část plochy zaujímá rozrůstající se rákosina. Dále zde

rostou prstnatec májový, tolíje bahenní, kozlík dvoudomý, žluťucha orlíčkolistá. Ze zástupců živočišné říše sem patří skokan hnědý a zelený, ropucha obecná a ještěrka živorodá. Hnízdí zde rákosník zpěvný, cvrčilka říční a linduška luční.

obrázek č.2: Louka U Bezděkova

Zdroj: www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz

Informační tabule č.2 - Vávrova skála

Chráněná přírodní památka

Zajímavostí Vávrovy skály je výjimečné situování mimo zalesněné hřbety Žďárských vrchů. Vávrova skála pohledově tvoří exponovanou kupu nad obcí Pohledec. Vávrova skála vznikla jako rulový skalní útvar modelovaný mrazovým zvětváním. Skála je porostlá

pokryvnou vegetací lišejníků a mechorostů. Okolní přírodu Vávrovy skály obývají ještěrky živorodé, bramborníček hnědý, tuhýk obecný. Za potravou sem zalétá často poštolka obecná. Skála je velmi často využívána k horolezecké činnosti.

obrázek č.3: Vávrova skála

Zdroj: www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz

Informační tabule č.3 - Kaňásky

Kaňásky jsou maloplošně chráněné území s výskytem řady chráněných rostlin. Je to oblast travinobylinných společenstev vlhkých a prameništích zrašelinělých luk a pastvin. Menší plochy polí jsou obklopená mezemi a šípkovými keři.

Poučení o chování na stezce:

1. Neodbočujte z trasy naučné stezky, zejména v chráněném území.
2. Nepoškozujte vlastní zařízení a vybavení stezky.
3. Chovejte se ohleduplně i k ostatním návštěvníkům stezky.
4. Nezaměňujte zastavení stezky za tábořiště.
5. Řiďte se speciálními pokyny na tabulích a pokyny od orgánů ochrany přírody.
6. Uvědomte si všeobecně, že naučné stezky jsou určeny i ostatním návštěvníkům, kteří přijdou i po Vás.

Obrázek č.4: Zákazové piktogramy na naučné stezce

Zdroj: www.lesy.cz

Jednotlivé piktogramy informují návštěvníka lesa o činnosti, kterou je zakázáno na naučné stezce v chráněné krajinné oblasti provádět.

Informační tabule č.4 – Pasecká skála

Chráněná přírodní památka

Pasecká skála leží v nadmořské výšce 818 metrů.

Skály byly zvětráváním po puklinách rozčleněny do tří oddělených skalních bloků s výškou až 18 m. Skalní bloky byly pojmenovány Omšelý hřeben, Vyhlídka a Pernštejn. Povrch těchto stěn je vymodelován do podoby voštin a skalních výklenků.

Zajímavostí je, že zde vznikl i tunel, který je vysoký 4 metry a 8,5 metrů dlouhý a dvě menší jeskyňky. Pod skalami jsou vytvořeny balvanité sutě a opodál ještě dva drobnější skalní bloky. V okolí skal je významně zastoupen buk lesní a ojediněle je vtroušena jedle bělokorá. Ze živočišné říše lze zde spatřit datla černého, strakapoudu velkého, sýce rousného, ořešníka kroupnatého a v poslední době zde zahnízdil i výr velký.

obrázek č.5: Pasecká skála

Informační tabule č.5 – Lesní studánky Barborka a Vitulka

Nejstarší mýty vůbec jsou spojeny s uctíváním přírodních živlů, vody a vodních pramenů především. Vysočina má tu zvláštnost, že právě na jejím území se těch pramenů a pramínků dochovalo mimořádné množství.

Tato krajina dala inspiraci nejslavnější básnické, ale i hudební skladbě o studánkách.

Ke vzniku této básně se váže příběh, který se ve zdější oblasti odehrál. Skladatel Václav Kaprál

z Brna si zde začátkem 30. let postavil vilu, kam se svou dcerou Vítězslavou zvali své přátele. V létě 1938 zde strávil nezapomenutelný měsíc i hudební skladatel Bohuslav Martinů, s nímž zde Vítězslava prožila svůj milostný vztah.

Původní vztah žačky a učitele se postupně změnil ve spolupráci dvou vyhraněných uměleckých osobností a vzájemnou konzultaci při komponování několika skladeb a zároveň přerostl v hluboký osobní vztah. Tento vztah s Vítězslavou byl významným

obrázek č.6: Lesní studánky

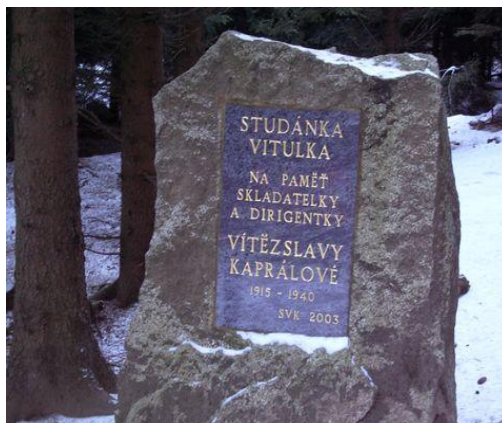

Zdroj:www.nmnm.cz

podnětem pro vznik světově

Obrázek č.7: Pamětní deska – V. Kaprálová

známé hudební poémy Otvírání studánek na slova Miloslava Bureše. Studánka Vitulka byla pojmenována po Vítězslavě Kaprálové, první české dirigentce. Obec Tři Studně dostala název od tohoto místa, kde bývaly studánky tři. Dnes zde už třetí studánku Halštýř nenajdeme.

Zdroj: www.nmmn.cz

Informační tabule č.6 – Louka Pernovka

Na malé ploše území je vytvořena mozaika lučních společenstev, od zrašeliněných pramenišť s porosty ostřic, přes vlhkomilné vysokobylinné porosty až po okrajově zastoupené krátkostébelné porosty. Louka Pernovka je dlouhodobě sledovanou lokalitou s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Rostou zde mj.

obrázek č.8: Louka Pernovka

Zdroj: www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz

rosnatka okrouhlostá, prstnatec májový, všivec ladní, tolije bahenní, zábělník bahenní, kozlík dvoudomý a starček potoční. Na území přírodní památky jsou hojní obojživelníci, zejména skokan hnědý a zelený, ropucha obecná. Žijí zde ještěrka živorodá a zmije obecná. Na louce a v přilehlých lesních okrajích hnízdí linduška lesní, bramborníček hnědý, ťuhák obecný a řada dalších druhů ptáků.

9. Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu cestovního ruchu v horských střediscích rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v zimní a letní sezóně v turistickém regionu Vysočina. Cílem bylo zjistit, zda tato oblast disponuje potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu ve zkoumaném území.

Hypotézy, které byly stanoveny na začátku bakalářské práce, byly potvrzeny dotazníkovým šetřením. První hypotéza říká, že převažujícím motivem návštěvy zkoumaného území jsou přírodní atraktivity. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že přírodní atraktivity navštíví polovina potenciálních respondentů. Druhá hypotéza tvrdí, že většina turistů ze stráví dobu jednoho až tří dnů. Tato hypotéza byla také potvrzena dotazníkovým šetřením.

Předpoklady pro rozvoj odvětví cestovního ruchu v rekreačním středisku Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka jsou nadprůměrné. Prvotní předpoklad je spojen s dobrou primární nabídkou oblasti, a to především polohou zkoumaného území u hranic chráněné krajinné oblasti a turistickým významem přírodních atraktivit mezinárodní úrovně a také pořádáním tradičních sportovních událostí mezinárodního významu. Dále zkoumané území nabízí kvalitní síť pěších tras a běžeckých lyžařských tras v okolí, kvalitní podmínky pro sjezdové lyžování.

Rozvoj cestovního ruchu ve zkoumaném území je do budoucna spojen s budováním a zkvalitňováním doprovodné infrastruktury, jako je budování nových cyklotras a zkvalitnění zázemí stávajících cyklotras a turistických stezek. Dále vytvoření cyklostezek ve městě s návazností na turistické cíle v okolí, zvýšení bezpečnosti a průjezdnosti městem pro cyklisty. Vytvoření naučné stezky v dané oblasti. Postavení kryté víceúčelové haly.

Ve vlastní části bakalářské práci jsem vytvořila návrh naučné stezky pro pěší turistiku. Naučné stezky by měly návštěvníkům přiblížit nejbližší okolí Nového Města na Moravě.

Důležitou součástí rozvoje oblasti v rámci cestovního ruchu je kvalitní a cílená propagace oblasti na veletrzích cestovního ruchu. Možností je také využívání finančních zdrojů z fondů Evropské unie.

10. Summary

The aim of the work is to analyze the travel destinations in the mountain recreational centers of Nové Město na Moravě, Sněžné, and Svratka for the winter and summer seasons in the tourist region of Vysočina. The project is defined, this area has potential for the growth of tourism.

The hypothesis which was stated in the beginning of the work, has been proven with the surveys taken.

We can assume that the growth of travel destination of the recreation area of Nové Město na Moravě, Sněžné, and Svratka are above average. The first assumption is connected with a good primary offer of services from the area, and is positioned in this area with borders that have been protected in important nature areas and tourist known nature attractions with an international level and also known traditional sport area which are known internationally. Next the studied area offers quality hiking trails and cross country skiing, there is also good quality conditions for downhill skiing.

The growth of travel destinations in the studied area is in the future of connecting and building quality transport routes, for example building new bicycle tracks and rebuilding existing bicycle and trail routes. Next building bicycle trails in the towns with the tourist attractions connected with each other as the the tourist aim of the area, greater safety and riding options through cities for bicycles. Creating information about the destinations in the given area. Building covered multifunctional sports' halls.

In the actual part of the work I have created suggestions for connecting destinations for tourists who use hiking trails. The connected destinations should help visitors pull into the area of Nového Města na Moravě.

Important part of growth in regards to travel destination is quality and the aim of literature of this area in travel industry show. The possibility to use the European union grants to fund this literature.

11. Seznam použité literatury

Odborné publikace

- [1] FORET, M., FORETOVÁ, V.: *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Grada Publishing, a.s., Praha 2001, ISBN 80-247-0207-X.
- [2] HESKOVÁ, M a kol.: *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006, ISBN 80-7168-948-3.
- [3] HORNER, S., SWARBROOKE, J.: *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, a.s, 2003, ISBN 80-247-0202-9.
- [4] HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M.: *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s r.o., 2005, 80-86034-64-X.
- [5] JAKUBÍKOVÁ, D.: *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, ISBN 978-80-247-3247-3.
- [6] KIRÁL'OVÁ, A.: *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopress, s r.o., 2003, ISBN 80-86119-56-4.
- [7] KOTLER, P., WONG, V., SAUNDERS, J., ARMSTRONG, G.: *Moderní marketing*. Grada Publishing, a.s., 978-80-247-1545-2.
- [8] KOZEL, R. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2006. 277 s. ISBN 80-247-0966-X.
- [9] ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9.
- [10] PALATKOVÁ, M.: *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Grada Publishing, a.s., Praha 2006, ISBN 80-247-1014-5.
- [11] PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: *Cestovní ruch – výkladový slovník*. Česká republika, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2002.
- [12] PETRŮ, Z.: *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 1999, 80-85970-29-5.
- [13] VLČEK, V.: *Zeměpisný lexikon ČSR: Vodní toky a nádrže*. 1. vyd. Praha: Academia, 1984.

- [14] VYSTOUPIL, J. a kol. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: 2006, MMR ČR, ISBN 80-239-7256-1.

Propagační materiály městského informačního centra Nové Město na Moravě

[15] Městské informační centrum, Nové Město na Moravě: *Nové Město a okolí*. Nové Město na Moravě: 2007.

[16] Městské informační centrum, Nové Město na Moravě: *Novoměstsko: Letní turistická a cyklistická mapa*. Nové Město na Moravě: 2009.

Internetové zdroje

- [17] www.czecot.com
- [18] www.czechtourism.cz
- [19] www.e-vysocina.cz
- [20] infocentrum.nmnm.cz
- [21] infoservis.nmnm.cz
- [22] www.i-vysocina.cz
- [23] gynome.nmnm.cz/gisvysociny/
- [24] www.hm.nmnm.cz
- [25] www.holiday.nmnm.cz
- [26] www.horackagalerie.cz
- [27] www.infoservis.cz
- [28] www.kr-vysocina.cz
- [29] lyzovani.nmnm.cz
- [30] www.naucnoustezkou.cz
- [31] www.nmnm.cz
- [32] http://meu.nmnm.cz/dokumenty/uap/01_zprava.pdf
- [33] www.snezne.cz
- [34] www.svratka.cz

- [35] www.turistik.cz
- [36] www.world-tourism.org
- [37] www.webserver.cz
- [38] www.zdarskevrchy.cz
- [39] www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz
- [40] zdarsky.denik.cz

12. Seznam grafů, tabulek a obrázků

Graf 1: Odkud respondenti pochází

Graf 2: Druh použitého dopravního prostředku

Graf 3: S kým respondenti tráví svou dovolenou

Graf 4: Způsob trávení volného času

Graf 5: Forma trávení volného času

Graf 6: Motiv návštěvy

Graf 7: Využívané vodní plochy

Graf 8: Délka pobytu

Graf 9: Druh ubytovacích zařízení

Graf 10: Úroveň ubytovacích služeb

Graf 11: Druh stravovacích zařízení

Graf 12: Úroveň stravovacích služeb

Graf 13: Přání dotazovaných

Graf 14: Struktura respondentů podle věku

Tabulka 1: První nebo opakovaná návštěva

Tabulka 2: Využívání turistických a cykloturistických značení

Tabulka 3: Spokojenost s kvalitou vody

Tabulka 4: Potenciální návštěvnost v budoucnu

Obrázek 1: Mapa naučné stezky

Obrázek 2: Louka U Bezděkova

Obrázek 3: Vávrova skála

Obrázek 4: Zákazové piktogramy na naučné stezce

Obrázek 5: Pasecká skála

Obrázek 6: Lesní studánky

Obrázek 7: Pamětní deska – V. Kaprálová

Obrázek 8: Louka Pernovka

13. Seznam příloh

Přílohy	Název přílohy
Příloha 1	Poloha Kraje Vysočina
Příloha 2	Kraj Vysočina – řešené území
Příloha 3	Mapa chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy
Příloha 4	Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu
Příloha 5	Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu podle kategorie
Příloha 6	Dotazník

13. Přílohy

Příloha 1: Poloha Kraje Vysočina

Zdroj: http://www.risy.cz/mapy_kraj_vysocina

Příloha 2: Kraj Vysočina – zkoumané území

REGIONALIZACE CESTOVNÍHO RUCHU

1:600 000

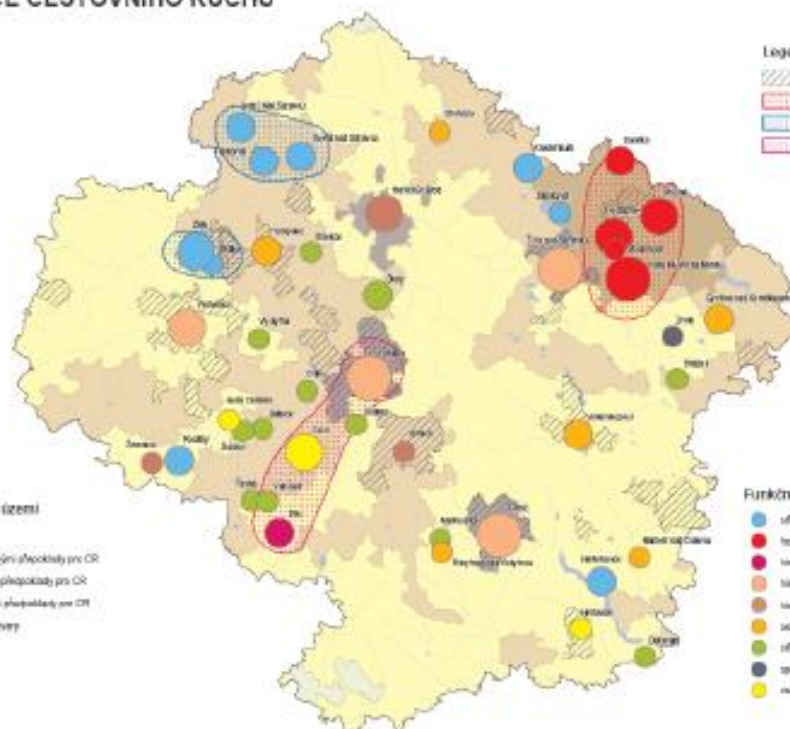
Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních

Funkčně-prostorové využití území

Zdroj dat: Územní hodnoty truhlí pozemků, ČÚZK, 2005
ČÚÚ, 2006, vlastní úpravy

Legenda

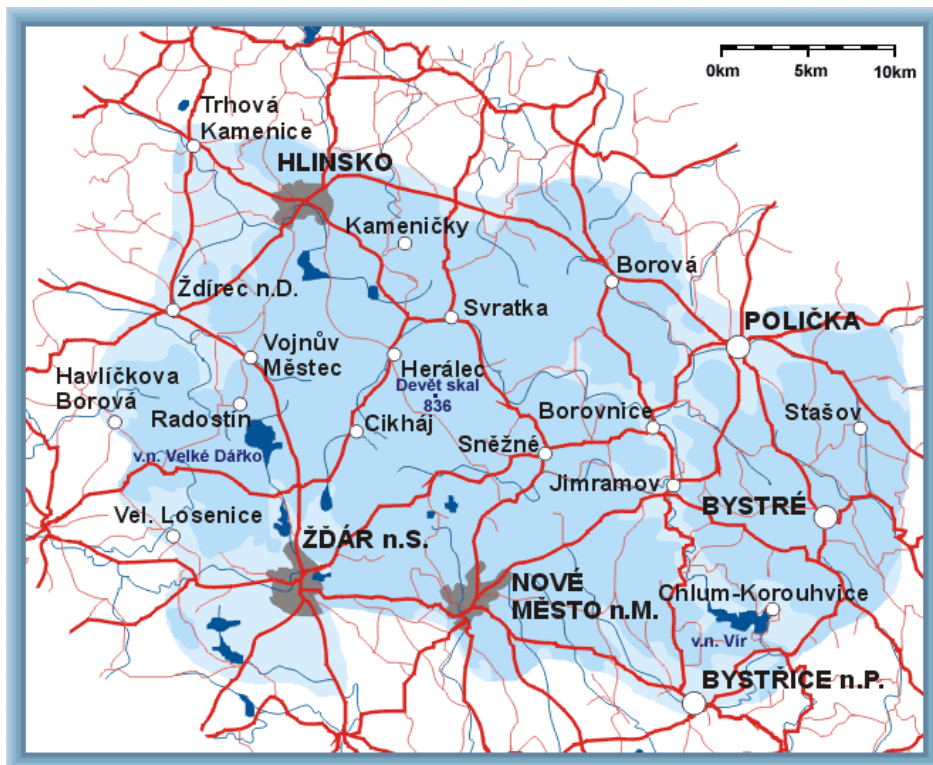
Funkční typologie středisek

Mapový poskytel: ArcGIS © 1987 ARCDATA, PRAGRA, s.r.o.
Tematický obsah: ČSÚ, MÚ, BNSO

Zdroj: extranet.kr-vysocina.cz/...ruch/Analyza_cestovniho_ruchu_v_kraji_Vysocina.pdf

Příloha 3: Mapa chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy

Zdroj: <http://www.ceskehory.cz/mapa/zdarske-vrchy.html>

Příloha 4: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu

Kraj, okres	Hromadná ubytovací zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
Vysočina	348	6 481	19 053	3 119
Žďár nad Sázavou	121	2 354	6 961	667

Zdroj: ČSU, stav k 31.12. 2008, <http://www.czso.cz/xj/edicniplan.nsf/kapitola/631011-09-2009-10>

Příloha 5: Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu podle kategorie

Oblast	hotely a podobná zařízení		ostatní hromadná ubytovací zařízení	ostatní hromadná ubytovací zařízení		
	hotely ****	ostatní hotely a penziony		kempy	chatové osady, turistické ubytovny	Ostatní zařízení
Vysočina	8	152	188	30	65	93
Žďár na Sázavou	1	56	64	5	18	41

Zdroj: ČSU, stav k 31.12. 2008,

<http://www.jihlava.czso.cz/xj/edicniplan.nsf/kapitola/631011-09-2009-10>

Příloha 5: Dotazník

Dotazník

Dobrý den, jmenuji se Kateřina Petřů a jsem studentkou Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích. V rámci své bakalářské práce na téma "Vyžití středisek rekreace Nové Město na Moravě, Sněžné a Svratka v turistické oblasti Vysočina pro cestovní ruch" provádím dotazníkové šetření, proto bych Vás ráda požádala o upřímné a pravdivé vyplnění tohoto dotazníku. Předem děkuji za Váš čas a ochotu.

1) Z jakého kraje
jste.....

2) Jste v této destinaci poprvé:

ano

ne

3) Jak jste sem dopravil/a:

automobilem

autobusem

vlakem

jinak.....

4) V této destinaci jste:

sám/sama

s rodinou

s přáteli

s organizovanou skupinou

jinak.....

5) Svou dovolenou/volný čas plánujete trávit:

aktivně

pasivně (relaxace, odpočinek), (pokračujte otázkou č.10)

kombinace obojího

jinak.....

6) Jakou formou zde trávíte svou dovolenou/volný čas:

turistika

cykloturistika

zimní turistika

vodní turistika

jinak.....

- 7) Využíváte při svých výletech turistické nebo cykloturistické značení:
- určitě ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - určitě ne
- 8) Při svých výletech jste převážně navštívili:
- přírodní zajímavosti
 - kulturně - historické památky
 - kulturní akce
 - sportovní akce
- 9) Jakých vodních ploch zde v okolí využíváte ke koupání:
- Medlov
 - Sykovec
 - Velké Dářko
 - Pilská vodní nádrž
 - Zuberský rybník
 - žádné
- 10) Jste zde spokojeni s kvalitou vody vodních ploch pro rekreaci:
- určitě ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - určitě ne
- 11) Jak dlouhý pobyt zde plánujete:
- bez noclehu (pokračujte otázkou č.14)
 - 1-3 dny
 - 4-7 dní
 - 8 dní a víc
- 12) Po dobu Vašeho pobytu jste ubytován/a:
- v hotelu
 - v penzionu
 - v kempu
 - ubytování v soukromí
 - ubytování u příbuzných, známých
 - jinak.....

13) Jak hodnotíte úroveň ubytovacích služeb:

- velmi dobrá
- dobrá
- průměrná
- vyhovující
- nevyhovující

poznámka:.....

14) V jakých zařízeních se zde nejčastěji stravujete:

- restaurace
- rychlé občerstvení
- vlastní stravování
- bez stravy

15) Jak hodnotíte úroveň stravovacích služeb:

- velmi dobrá
- dobrá
- průměrná
- vyhovující
- nevyhovující

Poznámka:.....

16) Co Vám v destinaci chybí:

- krytý bazén pro veřejnost
- aquapark
- zimní stadion
- půjčovny kol
- wellness programy
- agroturistika

Co byste popř. změnili:.....

17) Plánujete znovu navštívit tuto destinaci:

- ano
- ne
- nevím

18) Pohlaví:

- muž
- žena

19) Věk:

- 15-30 let
- 31-45 let
- 46-60 let
- 61 a více let